

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Запорізький національний університет
Освітня програма	39470 Мисливське господарство та рослинні ресурси
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Запорізький національний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39470
Назва ОП	Мисливське господарство та рослинні ресурси
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Коляджин Ігор Федорович, Лаврентьєва Софія Олександрівна, Шукель Ігор Володимирович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	18.01.2022 р. – 20.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.znu.edu.ua/pidrozdily/viddil_monitoryngu/vidom-pro-samoocin/2021/_samoots__nyuvannya_205.pdf
Програма візиту експертної групи	blob: https://office.naqa.gov.ua/82bdbb2c-d2a6-409e-9b18-bbbfbb30f16

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

За результатами акредитаційної експертизи проведено аналіз фактів організації освітнього процесу з підготовки бакалаврів на ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» за спеціальністю 205 «Лісове господарство» у Запорізькому національному університеті, які підтверджують можливість їх підготовки. Сильними сторонами ОП є чіткість, зрозумілість цілей ОП, що взаємопов'язані з місією і стратегією розвитку ЗНУ. Цілі та програмні результати навчання враховують пропозиції стейкхолдерів і визначаються при урахуванні досягнень лісівничої та мисливської наук, ринку праці та регіонального контексту. ПРН корелюють із дескрипторами шостого рівня Національної рамки кваліфікації. Обсяг ОП відповідає вимогам чинного законодавства, а її зміст відповідає предметній області спеціальності. ОП є структурована, в контексті загального часу навчання. Оригінальністю освітньої програми є: спрямування її на вивчення мисливських та рослинних ресурсів, їх формування та вирощування, проектування господарських заходів, що спрямовані на збереження і відтворення ландшафтного та біологічного різноманіття при повній відповідності спеціальності «Лісове господарство»; особливе акцентування на регіональний аспект. Інноваційною практикою акредитованої ОП є поєднання вивчення мисливських та рослинних ресурсів, що є піонерним в Україні за спеціальністю «Лісове господарство». Правила вступу на навчання за ОП враховують її особливості, є чіткі та зрозумілі і не містять дискримінаційних положень, оприлюднені та доступні сайті ЗНУ. Здобувачі залучаються до виконання наукової тематики випускових кафедр. У ЗНУ культивують культуру академічної доброчесності. Освітній процес за ОП забезпечують висококваліфіковані викладачі та залучаються викладачі–практики. Внутрішні нормативні документи з регулювання освітнього процесу та ті, що визначають права і обов'язки його учасників, є наявними та доступними для здобувачів. ЗВО має власну безпечну та добре розвинену інфраструктуру освітнього середовища. У ЗНУ та в межах програми реалізується система освітньо-наукової, інформаційно-консультаційної та соціально-психологічної підтримки НПП і здобувачів освіти. До інформаційних ресурсів доступ є необмеженим. Дистанційне навчання у ЗНУ базується на власних розробках. Аналіз звіту самооцінки, нормативної документації та додаткових матеріалів ЗВО і проведених зустрічей зі стейкхолдерами дозволяють стверджувати, що ОП відповідає критеріям акредитації, а виявлені слабкі сторони не применшують її значення та суттєво не впливають на її якість в процесі реалізації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Особливістю освітньої програми є її акцентування особливо на регіональний аспект та спрямування на вивчення інвентаризації і оцінки мисливських та рослинних ресурсів (лісових, садово-паркових угруповань та природно-заповідних територій), їх формування та вирощування, проектування лісгосподарських і мисливсько-господарських заходів, спрямованих на збереження і відтворення біологічного і ландшафтного різноманіття при сталому використанні мисливських та рослинних ресурсів; ЗНУ володіє сучасною матеріально-технічною базою, що забезпечує акредитовану ОП необхідними ресурсами; ОП забезпечена базами переддипломних практик на підприємствах державної, комунальної та приватної власності, що розширює можливості працевлаштування випускників; НПП мають освіту та науковий ступінь за цією або суміжною спеціальністю. Викладачі відповідають професійному спрямуванню та викладанню дисциплін. До викладання на ОП залучаються викладачі–практики; Здобувачі вищої освіти та викладачі мають доступ до медичного пункту ЗНУ; Вирішення проблем здійснюється згідно Інструкції щодо врегулювання конфліктних ситуацій; Інформація з освітньої діяльності та освітньої програми оприлюднена на сайті ЗНУ, у блозі біологічного факультету, сторінках соціальних мереж та блогах випускових кафедр: кафедри біології лісу, мисливствознавства та іхтіології та кафедри генетики та рослинних ресурсів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Обмеження, що викликані поширенням коронавірусу COVID-19 наклали певний відбиток і на систематичне залучення та мотивацію стейкхолдерів до оновлення ОП. Слід відмітити не досить ефективне залучення здобувачів першого та другого курсів до забезпечення якості ОП. Вибір здобувачами вибіркового компоненту ОП відведено на третій–сьомий семестри і проводиться в системі Moodle. Проте цей вибір є ускладненим, що утруднює ознайомлення з ним здобувачів та перешкоджає самоорганізації їх у формуванні soft skills. Серед здобувачів ОП є незначним залучення до програм академічної мобільності та неформальної освіти. Рекомендується: розширити інформування здобувачів ВО з можливості їх впливу на оновлення ОП; розширити вибіркового компоненту на другий семестр за рахунок перенесення «за вибором закладу» Вибіркової дисципліни, що забезпечує рухову активність, фізичну підготовку до факультативної; враховувати вимоги щодо розшифрування назв навчальних практик та вибірових дисциплін у навчальному плані; у зв'язку з високою небезпекою провадження виробничих функцій фахівців за ОП перенести предмет Охорона праці з вибіркової до нормативної компоненти; поміняти місцями в навчальному плані як більш логічне в послідовності вивчення предмет Органографія рослин та предмет Генетика; замінити предмет Агрофітомеліорація та Агрорісломеліорація, як того, що більше відповідає стандарту спеціальності та ОП, перенести курсові проекти в навчальному плані з вибіркової до нормативної компоненти; активізувати роботу з заохочення здобувачів ВО до участі у програмах академічної мобільності та неформальної освіти; вдосконалити систему висвітлення інформації про ОП для більш якісного інформування стейкхолдерів.

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП спрямована на підготовку кваліфікованих фахівців, які здатні застосовувати набуті компетентності для вирішення професійних завдань з інвентаризації та оцінки мисливських та рослинних ресурсів (лісових, садово-паркових угруповань та природно-заповідних територій), їх формування та вирощування, проектування лісгосподарських і мисливсько-господарських заходів, спрямованих на збереження і відтворення біологічного і ландшафтного різноманіття при сталому використанні мисливських та рослинних ресурсів, що є передумовою для успішної професійної інтеграції здобувачів до європейського і світового простору. Це відповідає Статуту, Стратегії і перспективним напрямкам розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності ЗНУ (<https://cutt.ly/yOPbx5r>; <https://cutt.ly/YOPbmdU>). ОП було сформовано у рамках спеціальності Біологія з 1989 р. та Лісового і садово-паркового господарства, що провадилась з 2005 року (<https://cutt.ly/NOPbREE>). ОП акредитується по кафедрі генетики та рослинних ресурсів та кафедри біології лісу, мисливствознавства та іхтіології з ліцензованим обсягом 30 осіб денної та 30 заочної форми навчання (<https://cutt.ly/ZOPbIRo> , <https://cutt.ly/KOPbSsz3> , <https://cutt.ly/ZOPbGC1>). За результатами зустрічей з стейкхолдерами та тенденціями розвитку спеціальності відмічені особливості ОП, що визначаються у поєднанні теоретичного змісту предметної області, методів, методики і технологій навчання та використанням теоретичної і практичної підготовки. Унікальність ОП визначають: акцентування на регіональний аспект та спрямування на інвентаризацію і оцінку мисливських та рослинних ресурсів, їх формування та вирощування, проектування лісгосподарських і мисливсько-господарських заходів, спрямованих на збереження і відтворення біологічного і ландшафтного різноманіття при сталому використанні мисливських та рослинних ресурсів; вибіркового компонента представлено широким спектром дисциплін (<https://cutt.ly/yOPbCEY>); наявність сучасної матеріально-технічної бази; забезпечення базами навчальних та виробничих практик з лісового, садово-паркового, мисливського та природно-заповідних господарств, сприяє можливості працевлаштування випускників. Усі компоненти ОП (<https://cutt.ly/NOPb9Ao>), у тому числі графік освітнього процесу (<https://cutt.ly/IOPb6Su>), навчальний план (<https://cutt.ly/WOPnrnf>) та розклад занять (<https://cutt.ly/vOPnyNQ>) оприлюднені.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП розроблено у зв'язку з нагальною потребою ринку праці у фахівцях лісового та мисливського господарств. Програма готує фахівців, програмними результатами яких визначаються здатністю вирішувати виробничі питання професійної діяльності у галузі лісового, садово-паркового і мисливського господарств різних форм власності та на території об'єктів природно-заповідного фонду; розробки, впровадження інноваційних технологій і ефективних заходів з охорони, відтворення та сталого використання мисливських і рослинних ресурсів з урахуванням зональних умов. Спількування зі студентами встановило факт врахування побажань та інтересів студентів стосовно ПРН у ОП, підбору навчальних дисциплін, які забезпечують універсальність ОК для широких можливостей працевлаштування (<https://cutt.ly/mOPnRSp>). Пропозиції роботодавців збираються через відгуки і рецензії на ОП (<https://cutt.ly/FOPnUG5>), обговорення на кафедрі, круглих столах (<https://cutt.ly/IOPnAaK>), консультаціях із роботодавцями в проектній групі, викладання ОП, предметної та виробничої практики (<https://cutt.ly/oOPnDf9>). Зовнішні стейкхолдери пропонували ввести до навчального плану ОК з формування навичок та вмінь з раціонального використання мисливських та рослинних ресурсів в умовах степу; збільшити обсяг практичної підготовки при вивченні та оцінці мисливських та рослинних ресурсів; ввести ОК з вивчення біотехнології рослин; поглибити теоретичні знання з біології рідкісних та зникаючих видів; формування навичок з оцінки популяцій та біорізноманіття; управління територіями і об'єктами ПЗФ та розбудови екомережі України; залучення фахівців підприємств для консультування з наукових питань та окремих розділів курсових і кваліфікаційних робіт. Внутрішні стейкхолдери пропонували введення до обов'язкових ОК дисципліни спрямованої на формування умінь та навичок застосування нормативно-правових актів, нормативно-довідкових матеріалів та управлінську документацію з організації та ведення лісових і мисливських господарств. Здобувачі ВО пропонували розглянути можливість набуття теоретичних знань і формування практичних навичок з академічного письма на першому курсі; розширити та урізноманітнити бази практичної підготовки; збільшити години на практичну підготовку з професійно-спрямованих освітніх компонент; набуття теоретичних знань і формування практичних навичок з мисливської кінології (Протоколи РГ №1-10 від 05.01 до 01.12.2021, <https://cutt.ly/WOPnGXk>). Компетентності випускника відображають погляд роботодавця на ОП фахівця. Індивідуальний науковий, навчально-методичний та практичний досвід НПП випускових кафедр дає можливість впливати аргументовано на формування освітньої компоненти ОП, висловлювати побажання до переліку і особливостей викладання дисциплін, вносити пропозиції до переліку вибіркової компоненти і форми з практичної підготовки здобувачів. Договори про науково-навчальне співробітництво зі спорідненими ЗВО створює можливість використовувати сучасні практики з удосконалення освітнього процесу за ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Підготовка бакалаврів за ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» передбачає формування фахових компетентностей при вирішенні завдань професійної діяльності у галузі лісового, садово-паркового і мисливського господарств різних форм власності та на території об'єктів природно-заповідного фонду; розробки, впровадження інноваційних технологій і ефективних заходів з охорони, відтворення та сталого використання мисливських і рослинних ресурсів з урахуванням зональних умов (<https://cutt.ly/WOPnrf>). На підприємствах галузей лісового і мисливського господарств часто використовується практика заповнення вакансій фахівцями споріднених спеціальностей. В Запорізькій області, як і в Україні, відчувається гостра потреба у фахівцях, які б мали сучасну підготовку щодо сталого використання рослинних ресурсів та мисливського господарства. Так, в Україні функціонує понад 1200 мисливських підприємств і менше половини з них забезпечені фахівцями (Відеозустріч зі стейкхолдерами 18.01.2022). Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання враховано досвід подібних ОП. Ці ОП стосуються або ж лише лісового, або мисливського господарств. Зокрема це ОП Національного лісотехнічного університету України, Харківської державної зооветеринарної академії; Національного університету біоресурсів і природокористування України, Поліського національного університету, Білоцерківського національного аграрного університету, Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, Sustainable Use of Natural Resources (Агротехнічний університет у Празі), Waldwirtschaft und Umwelt та Forstbetriebliches Management (Університет Фрайбурга, Німеччина), Ecology and Conservation (Університет в Лінкольні, Англія), Wildlife Conservation and Ecology (Колледж Різхет, Англія), Wildtierökologie und Wildtiermanagement (University of Natural Resources and Life Sciences Австрія), Forestry, Wildlife Ecology & Management, Wildlife Enterprise Management (Школа лісового господарства та дикої природи, Оберн, Алабама) (<https://cutt.ly/POPmhcc>). Із вказаних програм були запозичені кращі практики з вивчення як мисливського так і лісового господарств. Іноваційність в спрямованості ОП на мисливські та рослинні ресурси і її регіональність роблять цю освітню програму конкурентноздатною у порівнянні до існуючих вітчизняних та іноземних аналогів. Завдяки цьому вдалося скорегувати загальний напрям ОП з урахуванням регіонального контексту, сформувати збалансований перелік ОК за циклами загальної та професійної підготовки, як в межах спеціальності так і ОП, розширити зміст ОК, зокрема вибіркової складової ОП та тих, що формують інформаційно-комунікаційні та соціальні компетентності. Зокрема і запровадження в освітній процес Smart-технологій. Запропонований зміст ОК спонукає студентів до розвитку творчих здібностей, професійних знань і формують критичне мислення.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство», галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» від 05.12.2018 (<https://cutt.ly/jOPUnNg>). Програмні результати навчання повністю відповідають вимогам стандарту для бакалаврського кваліфікаційного рівня, що відображено у: об'єкті вивчення та діяльності – лісові екосистеми, лісове та мисливське господарство; у цілях – підготовка фахівців, здатних вирішувати виробничі питання зі створення, вирощування, догляду, формування лісових насаджень, їх інвентаризації та проектування лісгосподарських заходів, використання лісових ресурсів, заготівлі деревини; у теоретичному змісті предметної області та у методах, методикі та технології (освітня програма <https://cutt.ly/NOPb9Ao>). Окрім сформульованих у стандарті ПРН в даній ОП забезпечується ПРН, спрямовані інвентаризацію та оцінку стану мисливських ресурсів; проектування мисливсько-господарських заходів; збереження ландшафтного і біологічного різноманіття; сталого використання рослинних і тваринних ресурсів та управління лісомисливськими господарствами. ПРН даної ОП окрім тих, що сформульовані у стандарті забезпечуються лекціями, практичними та лабораторними заняттями, навчальними та виробничою практикою, розробкою кваліфікаційної роботи. Зокрема, це дисципліни професійної підготовки ОП (ППОП 1-13) та вибіркові дисципліни блоку вільного вибору студента в межах спеціальності (освітня програма <https://cutt.ly/NOPb9Ao>, навчальний план (<https://cutt.ly/WOPnrf>, вибіркові дисципліни <https://cutt.ly/YOPUGAn>).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» є: 1) відповідність спеціальності 205 «Лісове господарство»; 2) унікальність, яка визначає спрямування на формування та вирощування мисливських і рослинних ресурсів, проектування господарських заходів, спрямованих на збереження і відтворення біологічного і ландшафтного різноманіття; 3) вибіркового компонента представлено широким спектром дисциплін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабких сторін ОП не встановлено. Обмеження, що викликані поширенням коронавірусу COVID-19 наклали певний відбиток і на залучення та мотивацію стейкхолдерів до оновлення ОП. Слід відмітити не досить ефективне залучення здобувачів першого та другого курсів до забезпечення якості ОП. Вибір здобувачами вибіркового компоненту ОП відведено на третій-сьомий семестри і проводиться в системі Moodle, проте є ускладненим, що утруднює ознайомлення з ним здобувачів та перешкоджає самоорганізації їх у формуванні soft skills. Рекомендується: розширити інформування всіх здобувачів ВО з можливості їх впливу на оновлення ОП; розширити вибірку компоненту на другий семестр за рахунок перенесення «за вибором закладу» Вибіркової дисципліни, що забезпечує рухову активність, фізичну підготовку до факультативної; враховувати вимоги з розшифрування назв навчальних практик та вибірових дисциплін у навчальному плані; у зв'язку з високою небезпекою провадження виробничих функцій фахівців за ОП перенести предмет Охорона праці з вибіркової до нормативної компоненти; поміняти місцями в навчальному плані як більш логічне в послідовності вивчення предмет Органографія рослин та предмет Генетика; замінити предмет Агрофітомеліорація та Агролісомеліорація, як того, що більше відповідає стандарту спеціальності та ОП, перенести курсові проекти в навчальному плані з вибіркової до нормативної компоненти; вдосконалити систему висвітлення інформації про ОП для більш якісного інформування всіх стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» відповідає Критерію 1, оскільки: мета програми узгоджується зі стратегією ЗНУ; цілі ОП повністю корелюють зі спеціальністю; ОП характеризується оригінальністю та інноваційністю, а розробники ОП враховують тенденції розвитку галузі, регіональний контекст та потреби ринку праці; під час перегляду та удосконалення ОП враховуються позиції стейкхолдерів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам, визначеним статтею 5 Закону України «Про вищу освіту», та вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» (<https://cutt.ly/FORHKMP>). Обсяг ОК, що формують обов'язкові (цикл загальної підготовки, цикл професійної підготовки спеціальності та цикл професійної підготовки освітньої програми) фахові компетентності та ПРН становить 180 кредитів ЄКТС (75,0%), обсяг вибірових компонентів – 60 кредитів ЄКТС (25,0%). У межах обов'язкових компонентів 30 кредитів ЄКТС (12,50%) виділено для ОК циклу загальної підготовки. На цикл професійної підготовки спеціальності виділено 100 кредитів ЄКТС (41,67%), з них 10 кредитів (4,17%) на навчальні практики, 6 кредитів (2,4%) на виробничу практику з лісового господарства та 6 кредитів (2,4%) для розробки кваліфікаційної роботи бакалавра і підсумкової атестації. На цикл професійної підготовки освітньої програми виділено 50 кредитів ЄКТС (20,83%). ЕГ встановила, що при аналіз ОП та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за бакалаврським дає підстави стверджувати про відповідність ОП та окремих освітніх компонент вимогам чинного законодавства (освітня програма <https://cutt.ly/NOPb9Ao> , навчальний план (<https://cutt.ly/WOPnrf> , вибірові дисципліни <https://cutt.ly/YOPUGAn>).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОК, що включені до ОПП, утворюють логічну взаємопов'язану систему. В ОП освітні компоненти, що формують обов'язкові фахові компетентності та ПРН об'єднані у три цикли: загальної підготовки, професійної підготовки спеціальності та професійної підготовки освітньої програми. ОПП містить розділи обов'язкових фахових компетентностей та вибірові компоненти. Практична підготовка передбачає 2 види практик (навчальні та виробничу з лісового господарства), підсумкова атестація передбачає розробку кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Структурно-логічна схема ОПП детально демонструє розподіл освітніх компонентів за роками та семестрами навчання. В основному всі ОК, які є передумовами для вивчення інших, логічно пов'язані (освітня програма <https://cutt.ly/NOPb9Ao>, навчальний план (<https://cutt.ly/WOPnrf>, вибіркові дисципліни <https://cutt.ly/YOPUGAn>). Аналіз “Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Мисливське господарство та рослинні ресурси»” (ОПП від 24.04.2021 р., табл. 4, с. 18) свідчить, що обов’язкові ОК формують загальні та фахові компетентності, що розподілені залежно до специфіки ОК. Аналіз табл. 5 “Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Мисливське господарство та рослинні ресурси»” (ОПП від 24.04.2021 р., с. 19) демонструє, що ОК, що включені до ОПП спрямовані на досягнення ПРН і переважна більшість ПРН охоплена змістом програми. На думку ЕГ, вказівка розробників ОП на те, що деякі ПРН досягаються під час розроблення бакалаврської роботи є недоречною, оскільки основне завдання останнього є перевірка рівня сформованості освітніх компетентностей здобувача вищої освіти, а не формування цих компетентностей. Динаміка змін ОПП простежується за її редакціями (ОПП від 24.04.2021 р., с. 20). Аналіз редакцій програми демонструє зміну пункту «Передумови». Зокрема, зміст пункту викладено у формулюванні: «На основі повної загальної середньої освіти, ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання в порядку, визначеному законодавством. На основі ступеня «фаховий молодший бакалавр», «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти визнає та перезараховує не більше ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки фахового молодшого бакалавра, молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста)». Відміченою є також зміну складу робочої групи у зв’язку зі звільненням канд. біол. наук, доцента Яковлевої-Носарь С.О. та введенням до складу робочої групи канд. біол. наук Бойко О.А. Наведені висновки підтверджують інформацією, отриману під час зустрічей зі стейкхолдерами ОП, які позитивно оцінюють структуру програми і наголошують на її відповідності визначеним цілям та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз змісту ОПП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» та її ОК підтвердив, що вони відповідають першому (бакалаврському) рівню вищої освіти згідно стандарту вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» (<https://cutt.ly/FOPHKMP>). Зміст ОПП орієнтований на підготовку кваліфікованих фахівців на рівні бакалавра, з інноваційним мисленням, які здатні застосовувати набуті компетентності та творчо підходити до вирішення професійних завдань та виробничих питань зі сталого використання рослинних і тваринних ресурсів та управління лісомисливськими господарствами (освітня програма <https://cutt.ly/NOPb9Ao>). Об’єктами вивчення і професійної діяльності згідно ОП є рослинні і мисливські ресурси (рослинні компоненти лісових, природно-заповідних територій та садово-паркових насаджень, мисливські тварини і біотопи проживання, їх організація та управління). Так, ППС 3-8, 10,12-22 та ППОП 2-13 безпосередньо орієнтовані на об’єкти вивчення та майбутню професійну діяльність здобувачів освіти, а ЗП 1-6,8, ППС 1-2, 9,11 ППОП 1 спрямовані на формування як загальних, так і фахових компетентностей, які дозволяють організовувати та здійснювати управління мисливськими та рослинними ресурсами. Серед переліку освітніх компонентів циклу загальної підготовки є дисципліни соціального та гуманітарного спрямування («Історія України», «Українська мова професійного спрямування», «Фізичне виховання», «Іноземна мова», «Права і свободи людини та громадянина в Україні»), вивчення сучасних технологій («Загальна екологія», «Інформаційні технології в лісомисливських господарствах») тощо. В ОП відсутні ПРН, що забезпечуються виключно за рахунок дисциплін вільного вибору здобувача.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ЕГ встановила, що зміст та логічна структура ОПП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів. Порядок вибору вибіркових дисциплін регулює “Положення про організацію освітнього процесу у ЗНУ” (<https://cutt.ly/1IU9R3r>) та “Порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ЗНУ” (<https://cutt.ly/7IkWxz7>). На сайті ЗНУ подано інформацію щодо процедури вибору навчальних дисциплін та каталог ВК за освітніми програмами (<https://cutt.ly/IIONRZl>). Силабуси та робочі програми ВК знаходяться на сторінках випускаючих кафедр та у системі Moodle (<https://cutt.ly/eODuWxs>). Частина вибіркових компонентів становить 60 кредитів ЄКТС (25,0%), що відповідає Закону України “Про вищу освіту”. Вибіркові ОК поділяються на блоки: 30 кредитів ЄКТС (12,5%) з циклу вибору у межах університету, вивчаються з 2 по 8 семестр (<https://cutt.ly/2ODOZni>). Другий блок - вибір професійно-спрямованих дисциплін в межах освітньої програми, підготовка в межах 30 кредитів ЄКТС (12,5%). Передбачає вибір 5 з 16 дисциплін, що вивчаються з 3 по 7 семестри (<https://cutt.ly/aODOlvZ>). Такий підхід узгоджується з політикою закладу і спирається на вимоги “Порядку реалізації...” (див. посилання вище). Вибір здобувачами ВО дисциплін 1 блоку ВК здійснюється у період з 01 грудня до 31 січня, а з 2 блоку з 01 лютого по 31 березня поточного року на наступний навчальний рік шляхом голосування в СЕЗН ЗНУ Moodle. До початку вибору кожен здобувач на персональну сторінку в СЕЗН ЗНУ Moodle отримує електронне повідомлення-запрошення про необхідність здійснити процедуру вибору дисциплін, яке дублюється на електронну поштову скриньку. На веб-сторінці здобувача у розділі «Курси за вибором» міститься вся інформація про певну ОК, що бере участь у виборі, терміни та процедуру його здійснення. По закінченню термінів вибору формуються навчальні групи. Здобувачам ВО, які не скористалися можливістю вибору ОК в автоматичному режимі, призначаються пріоритети з урахуванням вибору більшості. Вибрані здобувачем ВО дисципліни включаються до

індивідуального плану студента і є обов'язковими для вивчення. При спілкуванні зі здобувачами підтверджено факт вільного вибору навчальних дисциплін. Підтверджено можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом складання індивідуального графіку за станом здоров'я; працевлаштування за фахом; участі і підготовки до всеукраїнських та міжнародних змагань; зарахування на військову кафедру ЗНТУ; участі в міжнародних академічних програмах, що реалізуються за підтримки міжнародних організацій; програмах виробничої практики за фахом та мовної підготовки (<https://cutt.ly/7IkWxz7>). Вибір для здобувачів ВО як у межах університету вибір в межах освітньої програми на думку ЕГ розширює можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів ВО. Під час зустрічей у фокус-групі ЕГ встановила, що в межах ОП проводиться постійно робота з розширення вибірковості (Відеозустрічі, 18.01.2022).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Загальний обсяг ОП становить 7200 годин, із них 2442 годин відведено на аудиторну роботу, 4317 годин – на самостійну роботу. Обов'язкові освітні компоненти охоплюють 5400 годин, які складаються з 1922 аудиторних годин, із них 848 годин – лекції, 1274 годин – лабораторні (642 год) та практичні (342 год) заняття, що свідчить про очевидне практичне спрямування ОП. Практична підготовка студентів за ОП регулюється Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ЗНУ (<https://cutt.ly/YODkE2M>). У відповідності до ОП передбачено проведення навчальних практик в другому та четвертому семестрах (10 кредитів) та виробничої практики з лісового господарства в сьомому семестрі (6 кредитів), які забезпечують практичну підготовку обсягом 16 кредитів ЄКТС. Під час зустрічей з роботодавцями, гарантом, представниками академічного персоналу та допоміжних підрозділів ЗВО було підтверджено, що практика у відбувається згідно з укладеними договорами. Практична підготовка здобувачів відбувається шляхом наступності вивчення практичних занять, лабораторних робіт, навчальних екскурсій, підготовці проєктів і як завершальний етап – навчальна практика за дисципліною. Практична підготовка здобувачів з ключових ОК програми формує наступні передбачені ОП компетентності: «Лісівництво» - СК-1, «Лісова таксація» - СК-2, «Лісова таксація» та «Біометрія» СК-3, «Лісівництво», «Лісова таксація», «Лісова фітопатологія» та «Технологія захисту» - СК-4; «Лісові культури» - СК-5, «Механізація лісгосподарських робіт» та «Основи лісоексплуатації» - СК-6 та «Виробнича практика з лісового господарства» - СК-7-12 та ЗК-13. Ці ОК є практично орієнтованими і дозволяють здобувачам освіти отримати необхідні практичні вміння та фахові компетентності. Роботодавці приймають безпосередню участь у формулюванні цілей і завдань практичної підготовки та визначенні її змісту на етапах консультацій із роботодавцями в проєктній групі, викладання ОП, предметної та виробничої практики (<https://cutt.ly/oOPnDf9>, <https://cutt.ly/WOPnGXk>). Практична підготовка за ОП забезпечує формування загальних і фахові компетентностей, набуття яких здійснюється і під час аудиторних практичних занять, під час навчальних та виробничої практик і залучення здобувачів ВО до виконання госпдоговірних тем (хоча не завжди оплачуваної), вона відображає останні тенденції розвитку лісового та мисливського господарства (Фокус-групи зістейкхолдерами, 18-19.01.21). ЕГ встановлено, що набуті під час практичної підготовки компетентності задовольняють потреби здобувачів для подальшого навчання та працевлаштування.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОК аналізованої ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» (<https://cutt.ly/fODndUI>) передбачають набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок, важливих для ефективного провадження професійної діяльності, безвідносно до обраної професійної сфери. Аналіз ОП, робочих програм та силабусів навчальних дисциплін дають підстави для ЕГ стверджувати, що розвиток умінь та навичок комунікації, критичного мислення, міжособистісної взаємодії та співпраці, толерантності, самовдосконалення та самоаналізу, прийняття рішень на основі ціннісних орієнтирів, роботи з інформацією різного формату, відповідальності за особисту діяльність досягається комплексом освітніх компонентів ОП. Соціальні навички знаходять своє відображення у ІК, ЗК (1-13), СК (10-12) та ПРН (1-4, 12,13,16) ОП. Доволі ефективно набуття соціальних навичок у здобувачів ВО спостерігається під час виконання навчальних практик та виробничої практики з лісового господарства і під час розробки кваліфікаційної роботи бакалавра. Використання інтерактивних методів навчання та викладання дисциплін професійного спрямування, наприклад, робота в групах, розгляд кейсів, забезпечують опанування здобувачем комунікаційних та лідерських навичок. Інтерв'ювання здобувачів освіти, роботодавців та представників ННП підтвердило, що навчання на ОП дозволяє студентам набути соціальних навичок (soft skills), необхідних для майбутньої професійної діяльності.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

У змісті ОП враховано всі вимоги професійного стандарту вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство», галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» (<https://cutt.ly/nODWQwQ>). ІК та ЗК освітньої програми корелюють із ЗК визначеними у стандарті: ІК та ЗК1-12 освітньої програми повністю відповідають стандарту. ЗК-13 освітньої програми визначена закладом вищої освіти. Спеціальні (фахові) компетентності ОП (СК-1-12) корелюють з предметними компетентностями стандарту спеціальності (СК-1-12). Окремо визначені закладом вищої освіти компетентності стосовно ОП (СК-13-19). Функція

майбутнього фахівця вирішувати поставлені завдання з інвентаризації мисливських угідь, поліпшення їх стану та оптимізації використання (СК-14), планувати і реалізовувати ефективні заходи з охорони, підвищення продуктивності та сталого використання природних популяцій (СК-14), застосовувати професійно-профільні знання та практичні навички для розведення, догляду, утримання мисливських собак і об'єктів штучного розведення дичини (СК-15), застосовувати професійно-профільні знання та практичні навички задля оцінки й аналізу виробничої та економічної діяльності у лісовому і мисливському господарствах (СК-16), застосовувати професійно-профільні знання та практичні навички задля вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин, створення і експлуатації об'єктів ландшафтного дизайну, оцінки й аналізу стану рослинних ресурсів (СК-17), застосовувати сучасні генетичні методи для одержання нового вихідного матеріалу, забезпечувати організацію та проведення селекційного процесу, визначати генетико-селекційні характеристики компонентів рослинних ресурсів (СК-18) та проводити інвентаризацію та атестацію створених штучних фітоценозів й об'єктів ландшафтного дизайну (СК-19). Проте серед компетентностей функція організації безпечного та здорового освітнього середовища (інклюзивна компетентність, здоров'язбережувальна компетентність) не знаходить відображення у освітній програмі. При цьому, слід зазначити, що навчання в умовах інклюзивного середовища та забезпечення охорони життя та здоров'я здобувачів зазначені у ПРН 16. Очевидно маємо справу з неточностями формулювання цільових компетентностей ОП, оскільки аналіз навчального плану та зустрічі з гарантом і НПП, задіяним на ОП, підтвердили врахування проблем інклюзії та збереження здоров'я на ОП. Окрім того, на думку ЕГ формулювання деяких СК освітньої програми (наприклад, СК 17, 18) є занадто конкретизовано і не відповідає узагальненому формулюванню фахових компетентностей за стандартом.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ при акредитаційній експертизі фокус-груп та аналізу документів підтверджено, що обсяг фактичного навантаження здобувачів освіти за ОП співвідноситься з обсягом програми за кредитами ЄКТС та відповідає даним відомостей СО. Фактична аудиторна та самостійна робота здобувачів вищої освіти узгоджуються з обсягом та змістом ОК ОП. Тижневе аудиторне навантаження здобувачів не перевищує 24 години. Розподіл кредитів за семестрами є пропорційним. Кількість кредитів, що відводиться на вивчення обов'язкових та вибіркових дисциплін знаходиться в межах від 3 до 6 (за винятком навчальної практики за дисциплінами, яка ставить 10 кредитів ЄКТС). Самостійна робота здобувачів регулює "Положення про організацію освітнього процесу у ЗНУ" п. 3.3. (<https://cutt.ly/1U9R3r>). Обсяг аудиторних годин обов'язкових компонентів ОП складає 26,69% від загального обсягу навчального часу, обсяг аудиторних годин вибіркових компонентів ОП нараховує 8,61% від загального обсягу навчального часу. Загалом за ОП обсяг самостійної роботи здобувачів освіти становить 66,01% (Положення визначає допустимий обсяг самостійної роботи від 50 до 70% загального обсягу навчального часу здобувача вищої освіти (<https://cutt.ly/1U9R3r>)). Зміст та обсяги самостійної роботи в межах дисциплін визначаються робочими програмами ОК. Аналіз робочих програм та силабусів навчальних дисциплін підтвердив їх відповідність нормативним документам ЗНУ. У робочих програмах ОК визначено теми самостійної роботи, кількість годин, завдання, перелік рекомендованої літератури тощо. Фокус-групи зі здобувачами щодо їх фактичного навантаження у співвідношенні з обсягом окремих ОК засвідчують достатній рівень задоволення здобувачів та відсутність їх скарг на перевантаження самостійною роботою.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

У ЗНУ наявне Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти (<https://cutt.ly/IODPspK>). Проте підготовка здобувачів вищої освіти даної ОП за дуальною формою освіти поки ще не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони та позитивні практики: 1) Обов'язкові ОК у своїй сукупності утворюють логічну та взаємопов'язану систему з акцентом на практичну, професійно орієнтовану підготовку здобувачів вищої освіти; 2) Практична підготовка здобувачів забезпечує формування загальних і фахових компетентностей під час аудиторних практичних і лабораторних занять, навчальних та виробничих практик і залучення їх до виконання господарських тем; 3) ОП спрямована на розвиток широкого спектру соціальних навичок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Вибір здобувачами вибіркового компоненту ОП відведено на третій–сьомий семестри і проводиться в системі Moodle, а пошук предметів вибіркового циклу є ускладненим, що утруднює ознайомлення з ним здобувачів та перешкоджає самоорганізації їх у формуванні soft skills. (Навчальний план <https://cutt.ly/WOPnrf>, широкий спектр вибірових дисциплін вільного вибору студентом <https://cutt.ly/YOPUGAn> та силабуси <https://cutt.ly/cODSqfJ>). Рекомендовано: розширити інформування здобувачів ВО з можливості їх впливу на оновлення ОП; розширити вибірову компоненту на другий семестр за рахунок перенесення «за вибором закладу» Вибіркової дисципліни, що забезпечує рухову активність, фізичну підготовку до факультативної; враховувати вимоги з розшифрування назв навчальних практик та вибірових дисциплін у навчальному плані; у зв'язку з високою небезпекою провадження виробничих функцій фахівців за ОП перенести предмет Охорона праці з вибіркової до нормативної компоненти; поміняти місцями в навчальному плані як більш логічне в послідовності вивчення предмет Органографія рослин та предмет Генетика; замінити предмет Агрофітомеліорація та Агролісомеліорація, як того, що більше відповідає стандарту спеціальності та ОП, перенести курсові проекти в навчальному плані з вибіркової до нормативної компоненти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

На думку ЕГ ОП, що акредитується загалом відповідає Критерію 2. ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» та її ОК підтвердив, що вони відповідають першому (бакалаврському) рівню вищої освіти якісно структурована. Освітні компоненти складають логічну взаємопов'язану систему та дозволяють досягти цілей і ПРН. Зміст ОП відповідає визначеній предметній області (мисливські та рослинні ресурси). Для здобувачів створена можливість сформулювати індивідуальну траєкторію освіти через вибірові освітні компоненти та інші інструменти. Встановлені слабкі сторони ОП не є критичними і можуть бути усунені при перегляду та оновленні програми.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси», що акредитується, розміщені у повному обсязі на сторінці приймальної комісії закладу (<https://pk.znu.edu.ua/>) та тезисне у вигляді презентації у розділі “Абітурієнту” (<https://www.znu.edu.ua/ukr/pk>). Перелік нормативних документів та Правила прийому до ЗНУ (<https://pk.znu.edu.ua/4483.ukr.html>) розроблені відповідно до “Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2021 році” (Наказ Міністерства освіти і науки України №1274 від 15.10.2020 р.). Правила прийому на навчання до ЗНУ є достатньою мірою структурованими, чіткі та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень, знаходяться у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу. Спеціальні умови участі у конкурсному відборі та зарахування на ОП (для осіб, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї; для осіб, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції тощо) реалізуються згідно з законодавством України та нормативними документами МОН України.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Під час роботи ЕГ підтверджено, що надана інформація у звіті самооцінювання щодо особливостей ОП при прийомі абітурієнтів на навчання відповідає дійсності. Вступ на ОП бакалаврського рівня для абітурієнтів на основі повної загальної середньої освіти здійснюється на основі результатів зовнішнього незалежного оцінювання. Відповідно до “Переліку конкурсних предметів у сертифікаті Українського центру оцінювання якості освіти” (<https://cutt.ly/OODGSct>) для вступу на ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» у 2022 році зараховуються бали сертифікатів ЗНО таких предметів: Українська мова (ваговий коефіцієнт предмета 0,3), Математика (ваговий коефіцієнт предмета 0,2), Історія України або Іноземна мова, або Біологія, або Географія, або Фізика, або Хімія (ваговий коефіцієнт предмета 0,4). Ваговий коефіцієнт атестата становить 0,05, Ваговий коефіцієнт бала за підготовчі курси 0,05. Мінімальний прохідний бал - 100. Ліцензовані обсяги складають 30 (денна форма навчання) та 30 (заочна форма навчання) осіб (<https://cutt.ly/5ODHH9Y>, <https://cutt.ly/pODHFaz>). Для вступу на ОП осіб, на основі здобутого освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня освіти та для осіб, які не менше одного року здобувають освітній ступінь бакалавра рекомендовано Програма фахового вступного випробування, яка орієнтована на перевірку базових фахових компетентностей абітурієнта (<https://cutt.ly/PODJxJw>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, регулюється Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці у ЗНУ (<https://cutt.ly/yODKloi>), Положенням про переведення, відрахування та поновлення студентів у Запорізькому національному університеті (<https://cutt.ly/6ODK9Aa>), Положенням про реалізацію права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, наукових, науково-педагогічних працівників та співробітників ЗНУ (<https://cutt.ly/VODLPVn>), Порядок проходження атестації у ЗНУ для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 (<https://cutt.ly/pODZRgh>), Порядок про зарахування на навчання, перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці у ЗНУ для студентів, які поновлені із ВНЗ АР Крим, Донецької та Луганської областей (<https://cutt.ly/NODZcFg>); Порядок проведення компенсаційних курсів для здобувачів вищої освіти у ЗНУ (<https://cutt.ly/8ODZhgx>), які передбачають зарахування кредитів відповідно до набутих компетентностей згідно з діючою нормативною базою. Зустрічі зі здобувачами освіти підтвердили, що вони ознайомлені із процедурою визнання результатів, отриманих в інших ЗВО. Проте випадків перезарахування або визнання результатів навчання, отриманих як в інших закладах освіти, так і під час академічної мобільності на ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» не було. Аналіз зазначених документів та інтерв'ю зі стейкхолдерами ОП дають підстави стверджувати, що наявні правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, є зрозумілими, чіткими та доступними для зацікавлених осіб. Правила враховують вимоги «Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні».

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЗЗВО визнає результати навчання, отримані у неформальній освіті відповідно до Положення ЗНУ про порядок визначення результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/nODCeXM>). Згідно з цим положенням перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, здійснюється за умови відповідності цих результатів кваліфікації здобувача відповідного ступеня вищої освіти. Положенням передбачено, що ЗНУ визнає результати навчання здобуті у неформальній освіті в межах обов'язкових та вибірових ОК, що починають викладатися з другого семестру. Визнання результатів проводиться у семестрі, який передусє семестру, у якому згідно з навчальним планом конкретної освітньої програми передбачено вивчення певної дисципліни. Обмеження зроблено з врахуванням ймовірності не підтвердити здобувачем вищої освіти своїх результатів навчання у неформальній освіті. Для результатів навчання у неформальній освіті здобувач ступеня вищої освіти надає документи: сертифікати, свідоцтва, освітні програми оформлені відповідно до нормативних вимог. Надійність визнання результатів навчання при перезарахуванні відбувається на основі висновку Предметної комісії, яка складається з декана (заступника декана), завідувача кафедри або гаранта відповідної ОП, а також НПП, що викладають дисципліну, в межах якої здійснюється перезарахування. За результати інтерв'ювання здобувачів освіти та інших стейкхолдерів практика визнання результатів навчання набутих у неформальній освіті за ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони та позитивні практики: 1) Інформативність та структурованість сайту приймальної комісії ЗНУ, що забезпечує прозорість процедури прийому на ОП, що акредитується; 2) Наявність чітких процедур визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а також у неформальній освіті, яка регулюється відповідними документами ЗНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Не визначено.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 3.1, 3.2 та 3.3. Та враховуючи певну узгодженість за підкритерієм 3.4, голістичний підхід в оцінюванні, релевантність фактів і їх контексту, а також різну вагомість окремих підкритеріїв, ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання визначено у “Положенні про організацію освітнього процесу у ЗНУ (<https://cutt.ly/NODowWj>)”. Під час відеозустрічей з НПП підтверджений факт, що форми і методи навчання та викладання сприяють досягненню зазначених в ОП меті та ПРН. Вони відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. НПП використовує новітні методи викладання після підвищення кваліфікації, стажування, участі в проєктах та заходах неформальної освіти. Так, здобувачі залучаються до самостійного проведення занять за ОК «Зоологія» та «Біологія мисливських тварин» на основі екскурсій у Зоологічний музей (<https://cutt.ly/AOD2Fzj>), а також виконання проєктів з мисливського впорядкування території за ОК «Основи виробничої діяльності лісомисливських господарств» у Навчально-науково-виробничій лабораторії біоресурсів навколишнього природного середовища (<https://cutt.ly/cOD2Tnr>). Упродовж викладання обов’язкових та вибіркових ОК НПП використовувалися інтерактивні методи викладання, такі як мозковий штурм, рольова гра, дискусія, бесіда тощо. На думку ЕГ зазначені методи сприяють досягненню ПРН 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 14, 17, 18, 21, а також розвитку здатності планувати й організовувати професійну та наукову діяльність у галузі лісового та мисливського господарства, що позитивно впливатиме на виробничу діяльність, самоосвіту та професійне самовдосконалення, що і передбачено метою ОП. Участь деяких викладачів, зокрема В. Домніча та В. Вовченко (<https://cutt.ly/QOD9x6r>) та В. Сарабєєва у міжнародних проєктах та госпоговірних темах в галузі мисливствознавства дозволяє переглянути та оновити ОК акредитованої ОП, зокрема методики викладання з залученням інтерактивних методів по використанню гербаріїв рослин, чучел та шкурок мисливських тварин. Здобувачами підтверджено академічну свободу при формуванні власної освітньої траєкторії навчання. ЕГ відмічено свободу вибору тем курсових проєктів здобувачами відповідно до їх наукових інтересів, що підтверджено на фокус-групі зі студентами (Відеозапис від 18.01.2021). На фокус-групах з НПП зазначено, що у ЗНУ дозволяється використовувати довільну платформу для навчання, яка, на їх погляд, є більш ефективною при виконанні конкретного завдання. Переважна більшість здобувачів задоволені використанням платформи Moodle під час навчання. Серед здобувачів ВО найпоширенішою платформою для відеозв’язку під час дистанційного навчання є Zoom, що є досить зручно в період обмежень пов’язаних із COVID-19 (<https://cutt.ly/fOD3EbT>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

ЕГ констатує, що за ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» усі учасники освітнього процесу можуть ознайомитись із цілями, змістом, ПРН, порядком та критеріями оцінювання окремих ОК на сторінці факультету біологічного факультету на сторінках СЕЗН ЗНУ Moodle (<https://cutt.ly/BOFDtYP> ; <https://cutt.ly/MOFDdxd>). На сайті випускових кафедр розміщено перелік обов’язкових та вибіркових дисциплін кафедри (<https://cutt.ly/zOFDgWl> , <https://cutt.ly/OOFDZTr>). На сайті ЗНУ у вільному доступі розміщено «Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ» (<https://cutt.ly/yOFD93e>), за яким здійснюється оцінювання здобувачів і з яким вони можуть ознайомитися в будь-який час. За результатами вільного вибору здобувачами вибіркових ОК (<https://cutt.ly/4OFFoGC>), місць проходження виробничої практик та академічній мобільності реалізовується студентоцентрований підхід. При необхідності здобувачі ВО мають можливість оформити індивідуальний графік навчання. На фокус-групах зі здобувачами підтвердився факт, що НПП на першому занятті знайомлять студентів зі змістом курсу, системою оцінювання й контролю знань, а також завданнями для індивідуальної роботи. Крім того, цю інформацію здобувачі можуть отримати на відповідній кафедрі, де зберігаються усі навчально-методичні матеріали. У ЗНУ регулярно проводиться анкетування якості освітніх послуг, форм і методів навчання, при цьому аналізується рівень задоволеності здобувачів освітніми послугами (<https://cutt.ly/GOFFU7H>). Анонімне опитування студентів ЗНУ проводиться Центром незалежних соціальних опитувань при допомозі google-форми. У ЗНУ стейкхолдери освітнього процесу мають можливість своєчасно отримати інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Аналіз самооцінювання, фокус-групи зі стейхолдерами засвідчують, що у ЗНУ створено відповідні умови для поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП (<https://cutt.ly/bOFGzRD> та <https://cutt.ly/8OFGWAG>). Кафедри залучають здобувачів до обговорення актуальних проблем під час наукових конференцій (<https://cutt.ly/qOFGAZf>; <https://cutt.ly/8OFGFN9>; <https://cutt.ly/POFGMWU>, <https://cutt.ly/gOFJBtY>). На біологічному факультеті випускаються 2 фахових журнали (у 2018 році включені до бази INDEX COPERNICUS: «Вісник ЗНУ: біологічні науки», «Питання біоіндикації та екології») та електронний журнал «Актуальні проблеми біології, екології, хімії» (<https://cutt.ly/VOFoB16>). Результати наукових досягнень під час практик та в лабораторіях, наукових центрах в позаурочний час та НПП використовуються в освітньому процесі та позанавчальній діяльності. Так, на конференції представлено доповіді: Амінова Романа «Вплив гірудопунктури на імунну реактивність самиць та приплоду щурів у постембріональному онтогенезі», аспіранта Белоконь Ольги, к. б. н. Домніча Андрія «Аналіз впливу високої щільності копитних на флору пасовищ острівної екосистеми азово-чорноморського регіону», Гавриленко Ксенії «Рівень спор грибів роду Cladosporium у повітрі м. Запоріжжя в 2018-2019 роках» (<https://cutt.ly/AOFGzam>). Здобувачі мають змогу брати участь у всеукраїнських та міжнародних конференціях на базі ЗНУ та опублікувати тези доповіді у Збірнику наукових праць «Молода наука». Зокрема, до Збірника «Молода наука-2021» включено 14 робіт студентів з ОП (<https://cutt.ly/pOFCKiN>). В останні роки серед викладачів, хто отримав наукові проекти донорів слід відмітити Сарабєєва В.Л., який брав участь у проектах: за напрямком екологія проекту ЕЛЕКТРА. 08.2013-09.2016; ПостДок стипендія проекту ЕЛЕКТРА, Політехнічний університет Валенсії - 12.2014 до 09.2015; Докторська стипендія Університет Сантьяго де Компостела - 09.2016 до 02.2017; Модулі Жана Монне «Європейська проектна культура», програма ERASMUS+; Parasite diversity of an alien marine species, the ringneck blenny in the French Mediterranean Grant Agreement. Проходив стажування в університеті Сантьяго де Компостела у 2016-2017 р., на даних час на стажуванні у Поморській академії. ЕГ відзначає, що кожен ОК на ОП містить сукупність дослідницьких методів: аналіз, синтез, самоаналіз, самостійна робота з літературою, порівняння, узагальнення тощо. Застосування цих методів здобувачами можна спостерігати під час написання курсових проектів з 2 вибірових ОК. Водночас, ЕГ наголошує на недотриманні основ “Положення про організацію освітнього процесу” (<https://cutt.ly/QOF1Rk6>) та “Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів” (<https://cutt.ly/ROF1UVk>) при затвердженні тем, написанні, оформленні та захисту курсових проектів. У межах ОП та згідно з навчальним планом курсові проекти є у вибірових ОК і їх не виділено є окремим компонентом контролю.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Фокус-групи із НПП та відомості самооцінювання за ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» свідчать, що викладачі активно займаються науковою роботою, публікують результати наукових досліджень в українських та закордонних виданнях, обговорюють результати своїх досліджень на наукових конференціях, а також організовують міжнародні та всеукраїнські конференції на базі факультету. Все це сприяє професійному розвитку НПП, що дозволяє їм якісно оновлювати зміст ОК (<https://cutt.ly/COF82Hj> , <https://cutt.ly/MOF4rjw>, <https://cutt.ly/zOF4TZ9>). ОП так і ОК щороку наповнюються оновленими матеріалами враховуючи побажання усіх стейхолдерів, в т. ч. керівників практик від вузу та роботодавців (<https://cutt.ly/iOF4XJU>). Наповнення ОП забезпечується через обмін досвідом викладання певних дисциплін із зарубіжними колегами, залученням НПП до виконання держбюджетних та госпдоговірних тем, грантів, підвищення кваліфікації, участі їх у конференціях тощо. Цьому також сприяє те, що у ЗНУ є вільний доступ до наукометричних баз Web of Science і Scopus. Оновлення силабусів проводиться щорічно і затверджується на кафедрах та науково-методичною радою факультету (<https://cutt.ly/KOF7xXX> та <https://cutt.ly/8OF7nsb>). Перегляд і оновлення навчально-методичного забезпечення ОК є однією із кваліфікаційних вимог до посад науково-педагогічних працівників ЗНУ про що зазначено у “Положенні про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладення з ними трудових договорів (контрактів) ЗНУ” (<https://cutt.ly/eOF7keI>). Оновлення силабусів проводиться щорічно і затверджується на кафедрах та науково-методичною радою факультету (<https://moodle.znu.edu.ua/course/index.php> та <https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/biology/syllabus>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЕГ відзначає, що інтернаціоналізація освітнього процесу за ОП здійснюється відповідно до «Стратегії інтернаціоналізації ЗНУ» (<https://cutt.ly/COF76XT>), “Плану інтернаціоналізації ЗНУ” (<https://cutt.ly/fOF5tIM>). НПП та здобувачі вищої освіти мають можливість пройти стажування та взяти участь в академічній мобільності (<https://cutt.ly/XOF6SIw>). Для реалізації вищезазначених цілей у ЗНУ сформовано Відділ міжнародних зв’язків, де на сайті регулярно оновлюється відповідна інформація (<https://cutt.ly/OOF6ZTL>). Інтернаціоналізація на біологічному факультеті та на ОП реалізується шляхом академічної мобільності викладачів; підписання угод про міжнародне співробітництво на сьогодні укладено низку угод між науковими установами та закордонними ЗВО у рамках програми ЄС Erasmus+, University of Pitești (Romania, №1268 від 06.02.2017); Гомельським державним університетом ім. Франциско Скорони (Білорусь, №51-с, от 24.10.2019); Поморською академією (Польща, №75-С від 09.09.2020); участь у міжнародних проектах (проекти Еразмус+ ЕЛЕКТРА. 08.2013-09.2016; ПостДок стипендія проекту ЕЛЕКТРА, Політехнічний університет Валенсії; Модулі Жана Монне «Європейська проектна культура», програма ERASMUS+ та Parasite diversity of an alien marine species, the ringneck blenny in the French Mediterranean Grant Agreement); зарубіжні онлайн-курси; публікації у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних; участь у зарубіжних семінарах, конференціях тощо. Міжнародні зв’язки забезпечують успішне проходження

стажування, виконання наукових досліджень. Підтвердженням цього є захист докторської дисертації викладачем на ОП в Університеті Сорбонна (Франція) Сарабєєвим В. Л. (<https://cutt.ly/UOF64BJ>). Так, викладач на ОП д.б.н., доц. Сарабєєв В. Л. знаходиться на стажуванні у Поморській академії. ЕГ також відмічає низьку залученість здобувачів вищої освіти до програм міжнародної академічної мобільності. На зустрічі із директором наукової бібліотеки підтверджено, що здобувачі та НПП мають вільний доступ до міжнародних наукометричних баз даних та каталогів (Web of Science, Scopus, ScienceDirect тощо).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони та позитивні практики: 1) ЗНУ дотримується принципу академічної свободи здобувачів і викладачів; 2) ЗНУ проводить активну інтернаціоналізацію діяльності шляхом укладання міжнародних угод про співпрацю між закладами вищої освіти, виконання проєктів, що сприяють підвищенню кваліфікації НПП та рівня надання освітніх послуг; 3) Захищено докторську дисертацію Сарабєєвим В. Л. в Сорбоні, Франція.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: 1) Відсутність практики залучення здобувачів вищої освіти до програм міжнародної академічної мобільності. 2) Не повна відповідність практики затвердження та підготовки курсових проєктів вимогам Положення про організацію освітнього процесу у ЗНУ. Рекомендації: 1) Активізувати роботу щодо залучення здобувачів освіти за ОП до участі у програмах міжнародної академічної мобільності. 2) Перенести ОК підготовку та затвердження курсових проєктів у відповідність до нормативних документів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП достатньо високий рівень узгодженості із якісними характеристиками. Методи навчання і викладання відповідають принципам академічної свободи та дозволяють досягти програмних результатів навчання зазначених в ОП. Вказані недоліки не є значимими, а враховуючи потенціал НПП за ОП, можуть бути виправлені в найближчий час.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

За результатами фокус-групи зі здобувачами аналізованої ОП та ознайомлення з документами, що регулюють проведення контрольних заходів і визначають критерії оцінювання («Положенням про організацію освітнього процесу у ЗНУ» (<https://cutt.ly/UOGtiMv>), «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ЗНУ» (<https://cutt.ly/fOGtW4L>), «Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ» (<https://cutt.ly/tOGtgib>), «Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у ЗНУ» (<https://cutt.ly/GOGtcr7>), робочими програмами і силабусами ОК (<https://cutt.ly/ROGtZx9>), також результатами опитування здобувачів щодо якості викладання, які надано гарантом ОП, ЕГ встановила, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткі, зрозумілі і дають змогу встановити досягнення здобувачами РН для окремого ОК та ОП загалом. Контрольні заходи та критерії оцінювання оприлюднено на сайті ЗНУ та на платформі Moodle, де здобувачі вищої освіти мають можливість з ними ознайомитися до початку вивчення дисципліни. Розклад занять та контрольних заходів оприлюднено на стенді факультету біля кафедр та на офіційному сайті ЗНУ. На фокус-групах підтверджено факт того, що здобувачі знають, де знайти критерії оцінювання вони є зрозумілими для них. Водночас ЕГ відмічає, що у силабусах дисциплін розподіл балів за підсумковий контроль (екзамен) корелює з «Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ». , оскільки до підсумкового семестрового контролю включено бали за індивідуальне завдання, які згідно з Положенням мають бути окремим елементом контролю. Під час запровадження обов'язкового дистанційного

навчання форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти додатково регулюються «Положенням про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у ЗНУ» (<https://cutt.ly/tOGtgib>). На фокус-групах зі здобувачами встановлено, що вони отримують вчасно і доступно інформацію про критерії оцінювання, заходи поточного і підсумкового контролю (<https://cutt.ly/XOGyNy2>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» бакалаврського рівня. За ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» атестація буде здійснюватися у формі захисту кваліфікаційної роботи. Усі кваліфікаційні роботи перевіряються на плагіат сервісом «Unicheck» та оприлюднюються у репозитарії ЗНУ (<https://cutt.ly/MOGeQUF>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Правилах проведення контрольних заходів регулюються «Положенням про організацію освітнього процесу у ЗНУ» (<https://cutt.ly/UOGtiMv>), «Положенням про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ЗНУ» (<https://cutt.ly/fOGtW4L>), «Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ» (<https://cutt.ly/tOGtgib>), «Положенням про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у ЗНУ» (<https://cutt.ly/GOGtcr7>). Процедура проведення контрольних заходів та вимоги до них описуються в робочих програмах та силабусах навчальних дисциплін, які є у вільному доступі на офіційній сторінці університету та біологічного факультету (<https://cutt.ly/ROGtZx9>). ЕГ підтверджує, що правила проведення контрольних заходів є чіткі та зрозумілі, доступні для всіх учасників освітнього процесу. На фокус-групах підтверджено факт того, що переважна більшість здобувачів, які навчаються на ОП задоволені об'єктивністю та неупередженістю оцінювання. Здобувачі ВО при цьому забезпечують об'єктивність екзаменаторів і визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів та їхнє повторне проходження. Зокрема, у силабусах ОК є наступні розділи: «Відвідування занять. Регуляція пропусків», «Повторне вивчення дисциплін, відрахування» та «Вирішення конфліктів». Усі зазначені розділи містять посилання на положення, що затверджені у ЗНУ. За результатами фокус-груп із внутрішніми стейкхолдерами ЕГ встановлено, що прецедентів оскарження результатів навчання та конфліктних ситуацій за ОП не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регулюються «Кодексом академічної доброчесності ЗНУ» (<https://cutt.ly/POGoamg>) та «Положенням про порядок запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти та дисертаціях на здобуття наукового ступеня доктора філософії у ЗНУ» (<https://cutt.ly/QOGohE>). Силабуси до ОК освітньої програми містять розділ «Регуляції і політики курсу», де зазначаються положення Політики академічної доброчесності. Всі здобувачі ВО підписують Декларацію академічної доброчесності (<https://cutt.ly/GOGomdB>). Відповідальність за академічний плагіат передбачає, що використання запозиченого матеріалу без посилання на автора у роботах здобувачів вищої освіти є підставою про недопущення до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання, а при повторному використанні відрахування з університету. За результатами фокус-груп ЕГ із менеджментом та НПП встановлено, що ЗВО є учасником кількох проєктів сприяння академічній доброчесності (SAIUP та «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» – "Academic IQ"). НПП та здобувачі вищої освіти звернули увагу на проведення серії семінарів та тренінгів щодо дотримання правил академічної доброчесності. Матеріали та ресурси академічної доброчесності розміщені відкрито на сайті ЗНУ (<https://cutt.ly/iOGozgR>). В ЗНУ сформовано Комісію з академічної доброчесності як наглядова інституція, що забезпечує контроль галузі діяльності (<https://cutt.ly/dOGptoa>). ЕГ відзначає, що у ЗНУ також створено Раду з академічної доброчесності (<https://cutt.ly/kIT7SYv>), наявність якої прописано у «Кодексі академічної доброчесності ЗНУ». ЗВО використовує антиплагіатну програму «Unicheck» для перевірки кваліфікаційних робіт та дисертацій на унікальність. Для курсових проєктів перевірка на унікальність не передбачена «Кодексом» та «Положенням». На зустрічах зі здобувачами та НПП ЕГ переконалася, що здобувачі мають уявлення про те, що таке академічна доброчесність, її принципи та недопустимість її порушення. Зокрема, здобувачі ВО зазначили, що з питаннями академічної доброчесності їх знайомлять вже на першому курсі. НПП перед вивченням певного ОК ознайомлюють здобувачів з основними поняттями академічної доброчесності. Викладачами зазначено, що проблемних ситуацій з виявленням плагіату в роботах здобувачів не було, так як і

навчально-методичних виданнях НПП факультету, які проходять багаторівневу перевірку. В ЗНУ діє нульова толерантність до плагіату. ЕГ вважає, що рівень сформованості культури академічної доброчесності у здобувачів та викладачів на ОП є високим. Робоча група ОП реалістичне та критично застосовує прийняті положення академічної доброчесності (<https://cutt.ly/6OGaz2v>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони та позитивні практики: 1) Функціонування Ради з академічної доброчесності. 2) Чіткість, прозорість, зрозумілість форм контролю при допомозі сервісу UniCheck, які є доступні для здобувачів вищої освіти на офіційній сторінці ЗНУ та на платформі Moodle.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У аналізованих силабусах дисциплін за ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» подано теми, проте не розкрито усі питання, що будуть розглядатись у лекційних, практичних та лабораторних заняттях. Рекомендовано: конкретизувати в силабусах питання, що плануються для розгляду на лекційних, практичних та лабораторних заняттях. Такий підхід буде зручним для учасників освітнього процесу при підготовці до наступних занять, сприятиме дискусіям та зацікавленості здобувачів ВО на ОП. Мала лісистість регіону розташування ЗНУ, якому проводиться ОП, бажано більше звернути увагу при наукових дослідженнях здобувачів та НПП на питання лісомеліорації території. Це дуже актуально при формуванні захисних лісових смуг, які є ефективним засобом боротьби з вітровою ерозією та слугують притулком для схованки, проживання та живлення мисливської фауни. Актуальність таких підходів для Степу України обумовлена і глобальною зміною клімату.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зміст критерію повністю заслуговує рівню відповідності «В». Виявлені незначні недоліки у силабусах, НПП ЗНУ, який забезпечують ОН здатен їх швидко виправити, враховуючи його рівень підготовки та наявність потужної нормативно-правової бази з питань рецензованого критерію.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Навчальний процес на ОП забезпечують 6 докторів наук, 6 професорів, 18 доцентів, 2 старші викладачі та асистент. У відповідності до розкладу занять студентів біологічного факультету за ОП на осінній семестр 2021-2022 н.р. без врахування НПП, які викладають у День вибіркових дисциплін на I курсі ведуть заняття 1 професор, 10 доцентів та один старший викладач. На II курсі ведуть заняття 1 доктор наук, 6 доцентів та 1 асистент. На III курсі навчальний процес виконують 1 професор, 4 доценти та 1 старший викладач. Навчальний процес осіннього семестру забезпечують 1 професор, 4 доценти та 1 старший викладач. У відповідності до пункту 38 Ліцензійних умов НПП за ОП мають достатній рівень забезпеченості видів і результатів професійної діяльності. Як приклад наведено результати професійної діяльності НПП на кафедрі біології лісу, мисливствознавства та іхтіології: Домніч А. В. - 5 пунктів; Домніч В. І. - 8 пунктів; Дударева Г. Ф. - 8 пунктів; Лебедєва Н. І. - 6 пунктів; Полякова І. О. - 11 пунктів; Сарабєєв В. Л. - 11 пунктів; Яковлева-Носарь С. О. - 7 пунктів; . Високими показниками професійної активності характеризуються і сумісники: Делеган І.І. - 8 пунктів; Муравйов Ю.В. - 6 пунктів. Під час аудитування з НПП та аналізу інформації на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/FOGdDc1>) підтверджено їх багаторічний досвід за ОП. Основні наукові здобутки кафедри генетики та рослинних ресурсів - наукова школа «Генетика та селекція рослин» (кер. д-р біол. наук, проф. Лях В.О.) зареєстрована 2017 р. Її якісний склад: доктори наук – 2, кандидати наук – 15. Захищено 16 кандидатських та 1 докторська дисертація. Напрямок досліджень: створення нових сортів в рамках генетичного та фізіолого-біохімічного управління продуктивними процесами рослин. 16 патентів та свідоцтв на нові зразки рослин, 9 статей наукометричної бази SCOPUS та Web of Science (<https://cutt.ly/MOGdLBy>). Основні наукові здобутки кафедри біології лісу, мисливствознавства та іхтіології - напрями робіт: 1. Моніторинг стану популяцій копитних

Азово-Чорноморського регіону (коса Бірючий острів); степової зони (о. Хортиця) та їх вплив на біоценози островних флористичних систем; 2. Розробка наукових засад щодо розведення мисливських видів копитних у вольєрах; 3. Систематика, таксономія, філогенія і екологія паразитів; хазяїн-паразитарні зв'язки в екосистемах; 4. Реалізація морфологічного різноманіття в природних популяціях; оцінка стану популяцій в умовах антропогенно-трансформованих ландшафтів. За період 2016-2020 рр. виконувалось 30 госпдоговірних тем; співробітниками кафедри опубліковано понад 30 наукових статей, у тому числі 12 у журналах, які входять до наукометричних баз Scopus і Web of Science; брали участь у 5-и міжнародних проектах, а також у роботі конференцій різного рівня (<https://cutt.ly/WOGfwzc>).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору враховує професіоналізм викладачів відповідно до посади і як вимога проводиться на підставі КЗпП України, Закону України «Про вищу освіту» і умов колективного договору згідно «Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладення з ними контрактів (трудових договорів) ЗНУ (<https://cutt.ly/EOGhgW>). Інформація про наявність вакансій публікується в газеті "Запорізькій університет". Під час конкурсного відбору враховують рейтинг науково-педагогічної діяльності НПП, рекомендації моніторингової комісії та опитування здобувачів (<https://cutt.ly/5OGjfo7>). На посади НПП обираються особи, які мають вищу освіту, науковий ступінь та/або вчене звання, стаж наукової, науково-педагогічної роботи та/або досвід практичної діяльності, а також випускники магістратури, аспірантури, докторантури, які відповідають затвердженим кваліфікаційним вимогам на ці посади. Конкурсний відбір на заміщення посад науково-педагогічних працівників проводиться на вакантні посади. На посади, які вивільняються внаслідок закінчення терміну дії контракту (трудового договору), наказом ректора можуть призначатися науково-педагогічні працівники, які виконують свої обов'язки до заміщення вакантної посади в установленому законом порядку, до проведення конкурсу, але не більше одного року. Звіти НПП про виконання умов контракту заслуховуються не пізніше ніж за 2 місяці до закінчення дії контракту: асистента, викладача, старшого викладача, доцента професора – на засіданні кафедри; завідувача кафедри – на вченій раді факультету; декана факультету, директора навчально-наукового інституту, керівника філії (територіально відокремленого структурного підрозділу) – на зборах органу громадського самоврядування факультету, інституту, філії; проректора – на Вченій раді університету (<https://cutt.ly/LOGh6Y5>). Під час онлайн-спілкування з'ясовано, що процедура конкурсного добору НПП є прозорою, що дозволяє забезпечити необхідний рівень їх професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЕГ було встановлено, що зовнішні стейкхолдери дійсно залучаються до організації та реалізації освітнього процесу за ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси», зокрема лекції читає завідувач сектору мисливського господарства та роботи з ЗМІ Запорізького ОУЛМГ Лутінін М. С. (відеозустріч 18.01.2022). Між ЗНУ та роботодавцями укладаються договори про співпрацю (Запорізьке обласне управління лісового і мисливського господарства Держагентства лісових ресурсів України, Державна екологічна інспекція у Запорізькій області, Азово-Сиваський національний природний парк Державного управління справами, Запорізька обласна організація Українського товариства мисливців і рибалок, ПП «Престиж О», Товариство з обмеженою відповідальністю «НВП Укрмисливрибпроект» тощо. (<https://cutt.ly/9OGjGu8>). Роботодавців запрошують до участі в роботі державної екзаменаційної комісії, що сприяє зовнішнім стейкхолдерам оцінити рівень знань випускників (<https://cutt.ly/hOGjK7B>). Позитивним чинником є плідна співпраця між ЗНУ та роботодавцями, зокрема: обговорення ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» під час профорієнтації, ярмарок освітніх послуг тощо.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До організації та реалізації освітнього процесу за ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, так лекції читає завідувач сектору мисливського господарства та роботи з ЗМІ Запорізького ОУЛМГ Лутінін М. С. (відеозустріч 18.01.2022). Роботодавців запрошують до участі в роботі ДЕКу, що сприяє зовнішнім стейкхолдерам оцінити рівень знань випускників (<https://cutt.ly/pOGjMx5>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Матеріальна база ЗНУ та вільний доступ НПП до електронних ресурсів сприяють підвищенню професійного розвитку. НПП мають можливість безкоштовно ознайомитись із науковими статтями з наукометричних баз Web of Science і Scopus. У ЗНУ існує школа педагогічної майстерності (<https://cutt.ly/7OGkr1O>). Для викладачів створено можливість як підвищити знання іноземних мов (<https://cutt.ly/JOGj8Vy>) так і підвищення кваліфікації (стажування) в Україні або за кордоном. (<https://cutt.ly/DOGkR1r>). У ЗНУ забезпечені умови для академічної мобільності за програмою Еразмус+ (доцент кафедри Сарабєєв В.Л. проходить стажування у Поморській академії (Польща)).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЕГ встановлено, що у ЗНУ стимулюється розвиток викладацької та наукової майстерності, що підкріплено відповідними документами. Так, матеріальне заохочення НПП регламентується Колективним договором доповненнями до нього Колективний договір на зі змінами та доповненнями до нього з 07.09.2018 до 23.06.2021 (<https://cutt.ly/5OGjfo7>). Згідно колективного договору винагороди нараховуються за наступне: «захист докторської – 35 тис. грн., статті 1 і 2 кварталів, включених до наукометричних баз Scopus і Web of Science, підвищено з 5 до 7 тис. грн. (у виданнях 3 та 4 кварталів та без кварталів - 4 тис. грн.). Підвищення значення h-індексу в Scopus/WoS: h=2; h=3–5 тис. грн.; h=4; h=5–7 тис. грн.; h=6; h=7; h=8; h=9–10 тис. грн.; h=10 і вище – 15 тис. грн. Патент на винахід – 3 тис. грн., на корисну модель, свідоцтво про авторське право на твір - 1 тис. 500 грн.». Додатково використовується як , заохочення подяки та грамоти від ректора, подяки органів влади тощо. Прикладом матеріальне заохочення НПП на ОП є премії Сарабєєву В. Л. за захист докторської дисертації в Сорбоні, Франція та підвищення значення h-індексу в Scopus/WoS до 10 (Відеозустріч з НПП, 18.01.21).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ЗНУ існує процедура конкурсного відбору НПП, яка дозволяє досягти необхідного рівня їх професіоналізму для забезпечення ОП за спеціальністю 205 «Лісове господарство». У ЗВО діє рейтингова система заохочення НПП, яка охоплює всі сфери професійної діяльності викладачів. У ЗВО проводиться сприяння НПП проходити стажування (підвищення кваліфікації) за кордоном, зокрема за програмою Еразмус+.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: 1) Відсутність практики заохочення та сприяння НПП інших ВУЗів України і закордонних ЗВО проходити стажування на базі ЗНУ за ОП. 2) Недостатня пропаганда сучасних світових тенденцій та напрямків розвитку мисливської галузі в регіоні. Рекомендації: 1) Активізувати роботу щодо заохочення та сприяння НПП інших ВУЗів України і закордонних ЗВО проходити стажування на базі ЗНУ за ОП. 2) Активізувати пропаганду сучасних світових тенденцій та напрямків розвитку мисливської галузі в регіоні.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ вважає, що ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» за критерієм задовольняє вимоги рівню відповідності «В», оскільки навчальний процес за ОП забезпечують висококваліфіковані викладачі з відповідною освітою та науковими працями в галузі. Зовнішні стейкхолдери залучаються до освітнього процесу та готові до співпраці із ЗНУ. Позитивним моментом у ЗНУ є впровадження процедури матеріального заохочення НПП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

На сьогодні в університеті навчається до 17 тисяч студентів. ЗНУ має потужну матеріально-технічну базу та розвинену інфраструктуру (<https://is.gd/TNDzFI>) для навчання, проживання і дозвілля студентів: 10 навчальних корпусів, спорткомплекс, 6 гуртожитків (<https://is.gd/hoIKku>), 11 комп'ютерних класів із виходом у Інтернет, наукова бібліотека, навчально-науково-виробничі центри, навчально-науково-дослідні та науково-дослідні лабораторії, відділ доуніверситетської підготовки, профорієнтації та працевлаштування, служба працевлаштування, відділ проєктної діяльності, редакційно-видавничий відділ, зоологічний та етнографічно-краєзнавчий музеї, прес-служба, Інтернет-радіо «Університет», локальна телевізійна мережа «Юніверс-ТБ», інтернет-портал «Пороги», регіональний інформаційно-виробничий вузол, два оздоровчі пункти, дві бази відпочинку на узбережжі Азовського моря та дві на о. Хортиця (<https://cutt.ly/MOGcuWs>). Фінансові ресурси формуються за рахунок коштів держбюджету, фінансових ресурсів університету. Використовуються додаткові джерела фінансування: держбюджетні наукові-дослідні роботи, грантові і міжнародні програми, госпдоговірні теми. Фінансові ресурси є достатніми для забезпечення реалізації ОП, що підтвердили фокус-групи. Працюють: клуб культури, спортклуб, студентська FM-радіостанція "Юніверс", прес-центр, редакція академгазети "ЗНУ", студжурнал "Дзига" (<https://vuz.online.ua/region/8/124/>). Наукова бібліотека має книжковий фонд 508 678 примірників (<https://is.gd/fBubYn>), надає до послуг 3 абонементи та 8 читальних залів, протягом року обслуговує понад 30 тис. читачів, пропонуючи більш 1 млн. примірників видань; є електронна бібліотека (<https://is.gd/HKPSwl>, <https://is.gd/Q1ohK9>) та репозитарій (<https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/>). ЗВО є засновником наукових фахових видань: «Вісник ЗНУ. Біологічні науки», «Питання біоіндикації та екології», «Актуальні питання біології, екології та хімії», «Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянщини» тощо (<https://is.gd/Wvz1s4>, <http://visnykznu.org/>, <https://is.gd/gfUXwb>). Відкрито сервіс – Електронний каталог в on-line доступі та on-line замовлення (<http://library.znu.edu.ua/2358.ukr.html>). Біофак готує понад 900 студентів. Освітній процес забезпечують 58 викладачів, серед яких 10 доктори наук, 40 кандидати наук, доценти. Факультет вирізняється високими показниками наукової роботи, співпрацює з міжнародними навчальними закладами та науковими установами. (<https://is.gd/rUqdbW>). ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» започаткована ще з 1989-1990 р.р. На ОП застосовують круглі столи, відкриті лекції, конкурси (<https://is.gd/bAjdCo>, <https://is.gd/bAjdCo>). У підтриманні ОП вагому роль відіграють Зоологічний музей, який відкрито в 1991 році. (<https://is.gd/N3mQb1>), лабораторії кафедри, які добре оснащені (<https://is.gd/Qv4nPh>), є ліцензії на професійну діяльність (<https://is.gd/Qv4nPh>). Щороку виділяються кошти на розвиток ОП, що підтвердили фокус-групи.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗНУ забезпечує безоплатний доступ академічної спільноти та здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури, інформаційних ресурсів і мережі інтернет (<https://youtu.be/RuuPGWw1os4>). Здобувачі мають вільний доступ до Moodle-платформи (<https://moodle.znu.edu.ua/course/index.php>), що також підтвердили всі стейкхолдери. За дистанційної освіти наводиться перелік дистанційних платформ для онлайн-занять (<https://www.znu.edu.ua/2020/dist/bio.doc>). Створено платформу – Регіональний освітньо-науковий інноваційний комплекс (РОНІК) (<http://sites.znu.edu.ua/ronik/4030.ukr.html>) – добровільне об'єднання закладів освіти всіх рівнів, органів управління освіти з метою розвитку інноваційного освітнього простору Запорізького регіону, яка поєднує зусилля науковців, методистів, вчителів, керівників закладів освіти всіх рівнів, представників органів управління освіти в напрямі науково-методичного забезпечення розвитку інноваційного освітнього простору Запорізького регіону та забезпечує учасників наступною допомогою: консультаційною, дорадчою, науково-дослідницькою, навчально-методичною, інформаційно-роз'яснювальною та іншими. НПП та здобувачі ВО розробляють і впроваджують спільні наукові та практичні проєкти: наприклад, електронний квіток мисливця (розроблений спільно зі здобувачами (Олександр Левадний) та НПП кафедри) (<https://web.znu.edu.ua/myslyvstvo/1686.ukr.html>). ЗНУ забезпечує безперешкодний доступ до навчальних аудиторій, лабораторій та іншої його інфраструктури для осіб, які відносяться до маломобільних груп населення, з урахуванням їх обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я та віком. Так, аудиторія № 244 навчального корпусу № 2 забезпечена спеціалізованим обладнанням для людей з проблемами зору. Навчальні корпуси № 2, 4, 5, 8 та спортивний комплекс обладнані пандусами для інвалідів (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/about-us>). Усі учасники освітнього процесу можуть долучитися до його поліпшення через Форуми ЗНУ (http://sites.znu.edu.ua/forum.php?site_id=20). Під час спілкування з фокус-групами ЕГ виявила, що ЗВО також виділяє кошти для експедицій, які необхідні для забезпечення освітнього процесу ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси».

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На території ЗНУ є студентська поліклініка (<https://is.gd/A9gMOK>), яка надає невідкладну та кваліфіковану лікарську допомогу студентам та співробітникам і забезпечує щорічний медогляд. У ЗНУ створена достатня соціальна база для функціонування ЗВО та якісної підготовки фахівців (<https://is.gd/GqEH6Q>, <https://is.gd/1P4epg>): відпочинок, участь у різноманітних студіях і заходах забезпечує Студрада та Центр культури ЗНУ (<https://is.gd/oEXXEh>, <https://is.gd/mZMZ3j>, <https://culture.znu.edu.ua/>, <https://is.gd/ciQlSo>), про що анонують у соцмережах – Telegram – t.me/cultureznu; Instagram – www.instagram.com/culture.znu; Facebook – www.facebook.com/culture.znu; Group Facebook – www.facebook.com/groups/culture.znu; YouTube – <https://is.gd/Vcfnd>. Проводяться конкурси з соціальних програм: внутрішніх грантів – здобувачі ВО отримали 170 тис гривень на реалізацію проєктів. Біологічний факультет виграв проєкт FLAG (Forum Legal Achievement Game) та

«ДНК (Дуби – нащадки козацтва, інсталяція)». Кожен з проєктів отримав 20 тис. гривень (<https://is.gd/avFBTA>). У ЗВО працює Центр незалежних соціологічних досліджень (<https://cizr.zp.ua/>) і Практичний психолог (<https://is.gd/XJdFYc>), яка проводить індивідуальне психологічне консультування, психологічну діагностику, тренінги. У ЗНУ відкрито два оздоровчі пункти, дві бази відпочинку на узбережжі Азовського моря та дві на острові Хортиці (<https://is.gd/GqEH6Q>, <https://is.gd/3S3Bti>, <http://chervona-kalina.rv.ua/>). Це дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів і НПП. У ЗНУ для забезпечення безпеки життя та здоров'я здобувачів вищої освіти та НПП проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності, дотримання правил пожежної безпеки, охорони праці (<https://is.gd/ylk5S8>, <https://is.gd/MVbS3S>), куратори груп та відділ Охорони праці та пожежної безпеки проводять інструктажі щодо безпечного освітнього процесу (<https://is.gd/CWPEAA>, Положення про відділ Охорони праці та пожежної безпеки – <https://is.gd/GKr4YK>). ЗНУ вживає необхідних заходів захисту під час пандемії COVID-19: працівники використовують медичні маски, в корпусах є антисептичні засоби. Під час пандемії проводяться дистанційне навчання через сервіси «Zoom Meetings», «Cisco Webex Meetings», на базі платформи Moodle (<https://moodle.znu.edu.ua/>), наповнення платформи Moodle є на достатньому рівні, що засвідчили учасники фокус-груп. Забезпечення консультативної та інформаційної підтримки, під час дистанційного навчання, зв'язок здобувачів ВО та викладачів ОП здійснюється через сервіси Viber, Telegram, Facebook. Важливу роль у підтриманні безпечного освітнього середовища відіграє Студрада ЗНУ (<https://is.gd/IFZ8Ma>, <https://is.gd/MtO3kX>). Проводиться анкетування здобувачів щодо їх потреб – (<https://is.gd/VinorW>, <https://is.gd/ZTPiGy>). Санітарно-технічний стан будівель і споруд ЗНУ відповідає необхідним умовам експлуатації та щорічно оновлюється (<https://is.gd/dr2Ril>). Інформацію, розміщену на веб-сайтах ЗНУ, що підтвердили стейкхолдери.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За ОП вибудована співпраця між здобувачами ВО, НПП і адміністрацією з питань соціально-культурного та інформаційного розвитку, освітнього консультування через Відділ виховної роботи (https://sites.znu.edu.ua/liberal_edu/), кураторів груп (<https://is.gd/13k5UA>, <https://is.gd/1yHVJk>, http://sites.znu.edu.ua/liberal_edu/199.ukr.html) та інші служби ЗВО (<https://is.gd/LzYNcO>; <https://is.gd/xMAqIg>). У ЗВО формуються наукові школи на кафедрі біології лісу, мисливствознавства та іхтіології, де працювали (ють) учені, відомі в біологічній науці – професор, д.б.н. В. І. Лисенко, професор, д.б.н. В. І. Домніч. Із 1989 по 1993 р.р. при кафедрі проходили Всеукраїнські курси підвищення кваліфікації працівників мисливських господарств. Викладачі оформили спеціалізовані аудиторії: зоології хребетних; біології мисливських тварин; науково-дослідну лабораторію біоресурсів навколишнього природного середовища та оцінки якості хутра (<https://cutt.ly/BOGbliJ>, <https://is.gd/6pSWa2>). Значна увага на факультеті приділяється і навчанню студентів, і їх дозвіллі; на регулярній основі проводяться культурно-масові, естетично-виховні та патріотично-виховні заходи, які сприяють інтелектуальному, естетичному розвитку здобувачів. Проводяться благодійні та волонтерські акції, спортивні заходи. Протягом року проводяться дні інформування для здобувачів, їх національно-патріотичне та екологічне виховання. Кожного семестру здобувачі проводять зустрічі з ректором ЗНУ. Пропагується здоровий спосіб життя – на факультеті проводяться виховні години: «Профілактика з попередження тютюнопаління», «Профілактика вживання алкогольних напоїв», реалізація політики у сфері протидії наркоманії, боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів «Наркоманія – суспільне зло», виховні бесіди щодо запобігання поширенню наркоманії. На факультеті проводяться соціопитування та анкетування – «Патріотичного виховання та політичної активності студентства», «Про покращення соціально-педагогічного супроводу навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Щодо покращення морально-психологічного стану студентів, особливо першокурсників проводиться дослідження їх емоційного стану, щодо попередження насильства у сім'ї – «Повага до людини» (<https://is.gd/NWcijn>). Працює практичний психолог (<https://is.gd/XJdFYc>), який проводить індивідуальне психологічне консультування, психологічну діагностику, тренінги. Здобувачі вже на етапі навчання мають можливість визначитися з майбутнім місцем працевлаштування (ярмарки вакансій – JobShop-2018, <https://is.gd/WbHyxC>). У ЗВО діє Асоціація випускників ЗНУ (<https://is.gd/Pq5Q6g>, <https://is.gd/5oLkl4>, <https://is.gd/Pu5To8>). Куратори груп щомісяця проводять кураторські години. Кожного тижня деканат проводить старостат зі старостами груп та представниками студентського самоврядування. На зустрічі зі здобувачами ВО вони підтвердили, що отримують достатню освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку від ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЗНУ забезпечує доступність для навчання осіб із особливими потребами (Документальне підтвердження сертифікованого фахівця з питань технічного обстеження будівель та споруд про доступність для осіб з інвалідністю, <https://is.gd/i1L5bM>, <https://is.gd/VMuzmo>; Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Запорізькому національному університеті, <https://is.gd/ARkwiN>). Здобувачі вищої освіти ЗНУ долучаються до благодійних і волонтерських акцій, співпрацюють із волонтерською організацією «Щаслива дитина». Кожного семестру приймають участь у акціях збору для учасників АТО та Великодній кошик. Студенти брали участь у телемарафоні «Пам'ять». Із нагоди святкування Всесвітнього дня охорони праці, студенти біологічного факультету взяли участь у Дні донора. Із національно-патріотичного виховання протягом року в групах проведено виховні годин на теми: «Учасники бойових дій на території інших держав», «Україна єдина неподільна», «Пам'ять про перемогу живе в пам'яті народу», «Вшанування пам'яті жертв фашизму», «Пам'ятати. Відродити. Зберегти», «Становлення та розвиток освіти в Запорізькому краї», «В освіту принцип гендерної рівності»,

«Ксенофобія та расизм. Їх прояви у суспільстві», «Гендерна рівність в освіті», «Відзначення Дня пам'яті жертв політичних репресій»; «Пам'ятаємо – 1939-1945» «День Перемоги. День примирення», Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту», «Життєдіяльність осіб з обмеженими можливостями. Наша допомога їм», «Чорнобильські дзвони» (<https://is.gd/NWcijn>). Студенти та викладачі факультету співпрацюють та беруть участь в подіях, спрямованих міжнародному розумінню та толерантності (зустріч із іноземними гостями, що відвідують ЗНУ, святкування Дня Європи, у роботі неформальних та волонтерських організацій (екологічні волонтерські організації, англомовні клуби, зустрічі, що організовують запрошені іноземні викладачі) (<https://is.gd/P9LmKZ>). У ЗВО всі будівлі облаштовані пандусами, є спеціально обладнані вбиральні кімнати для маломобільних груп населення (<https://youtu.be/RuuPGWw1os4>). Для такої категорії здобувачів вищої освіти є можливість навчатися за індивідуальним графіком, дистанційно через систему Moodle (<https://moodle.znu.edu.ua/course/index.php>) та інші платформи. Як приклад розвитку інклюзивної освіти в ЗНУ можна відзначити проведення у закладі в 2018 році Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Досвід та перспективи розвитку інклюзивної освіти в Україні: регіональний аспект», у якій взяли участь майже 500 освітян з усієї країни (<https://is.gd/ZZvmzL>). На ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» відсутні приклади організації освітнього процесу для осіб із особливими освітніми потребами, є здобувачі вищої освіти – учасники АТО, що підтвердили фокус-групи.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗНУ діють зрозумілі та чіткі правила вирішення конфліктних ситуацій, які регламентуються (Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ (<https://is.gd/3yDJFp>). Проводяться навчальні кампанії, зокрема, 25.11.2014 року на факультеті соціальної педагогіки та психології ЗНУ в рамках Гендерного форуму 2014, Національної кампанії "Стоп насильству!" та щорічної акції "16 днів проти насильства" проведено круглий стіл «Комплексний підхід щодо профілактики насильства в сім'ї». Подібні зустрічі в ЗНУ є вже традиційними. Так, щороку з 25 листопада по 10 грудня тут проводять інформаційні акції, основна мета яких – підвищити рівень усвідомлення суспільством гендерних проблем, проблем насильства, торгівлі людьми та жорстокого поводження з дітьми. Задля обговорення проблем насильства в сім'ї зібралися разом провідні науковці, фахівці вищої школи, студенти факультету соціальної педагогіки та психології ЗНУ та інших ЗВО України (<https://is.gd/Y1fYtA>, <https://is.gd/M6VhOZ>). Політика ЗНУ у питаннях корупції сповідує нульову толерантність. Щорічно ректором розробляється наказ та план заходів запобігання та протидії корупції (<https://www.znu.edu.ua/3637.ukr.html>, Наказ ЗНУ №528 від 04.12.2020 р.). Ректором впроваджено номер телефону гарячої лінії (061) 228-75-03 «Запобігання проявам корупції», а на проректора з науково-педагогічної роботи покладено зобов'язання постійно здійснювати реєстрацію повідомлень, звернень, які надходять за цією гарячою лінією чи через спеціально встановлені у кожному корпусі «скриньки довіри» та невідкладно повідомляти ректора про їх надходження. У ЗНУ функціонує юридичний відділ, який здійснює юридичну допомогу студентам і викладачам. Політика врегулювання конфліктних ситуацій представлена в положенні про юридичний відділ (<https://is.gd/cKEGte>), на сайті ЗНУ є розділ «Запобігання корупції» (<https://www.znu.edu.ua/3637.ukr.html>), де перелічено заходи, які вживає ЗНУ для запобігання корупції. Також у ЗНУ діє уповноважена особа з питань запобігання корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (0612) 289-14-18). У ЗВО проводяться ознайомчі лекції з роз'ясненнями питань запобігання корупції (<https://is.gd/Xo8r36>). Можна звернутися до практичного психолога щодо вирішення конфліктних ситуацій, всякого роду домагань або корупції в освітньому процесі. Адміністрацією ЗВО та кураторами груп проводиться навчання та роз'яснення здобувачам вищої освіти щодо дій при корупційних та інших видів дискримінації або приниження з боку осіб, які забезпечують навчальний процес або прирівняних до них. На ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» не виявлено заяв, скарг щодо дискримінації, різних видів домагань або корупції.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЕГ встановила, що фінансові та матеріально-технічні ресурси забезпечення ОП; доступ ННП та здобувачів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів; безпека освітнього середовища; освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів з боку ЗВО; умови реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами; чіткі, зрозумілі та доступні для учасників освітнього процесу. Політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ є сучасними. З матеріально-технічного забезпечення: Регіональний освітньо-науковий інноваційний комплекс (РОНИК) (<https://is.gd/9dpxbI>); Віртуальний консультативний центр (<https://is.gd/51LxSS>); профорієнтаційні проекти «Абітурієнт» («One day at university», Кубок ректора «Веселі старты» (<https://is.gd/z5Hsdt>); форуми: навчання, дозвілля, абітурієнтам (<https://is.gd/YLvAwp>). У ЗВО є освітні центри: Школа Конфуція з китайської мови, Центр польської мови і культури, Міжнародний Шекспірівський центр, Центр післядипломної освіти, Центр вивчення іноземних мов, Гете-Інститут (<https://is.gd/GqEH6Q>). Освітній процес забезпечують наукова бібліотека (<http://library.znu.edu.ua/>), лабораторії хімії, фізіології, ґрунтознавства (<https://cutt.ly/oONvpUg>), регіональний навчально-науково-виробничий центр «Екологія», навчально-науково-дослідна лабораторія біоіндикації та біоекології, науково-дослідна лабораторія біоресурсів навколишнього природного середовища (<https://cutt.ly/FOHvgr2>), зоологічний музей (<https://cutt.ly/zOHvkOa>) та музей історії та розвитку ЗНУ (<http://sites.znu.edu.ua/museum/>), база практик на о.

Хортиця (<https://cutt.ly/kOHvcF3>) і бази виробничих практик (<https://cutt.ly/oOHvbRZ>). Здобувачем створено психологічний клуб (<https://is.gd/SPd6KV>). Розроблено мапу сайту для зручності пошуку та використання інформації (збільшується розмір для людей з особливими потребами (<https://is.gd/XvKIXR>, <https://znu.edu.ua/>)). Безкоштовний допуск здобувачів ВО та НПП до інфраструктури ЗВО, інформаційних ресурсів і мережі інтернет, впроваджена діджиталізація ЗНУ: створена система QR-code доступів до сайту, іншої інформації (<https://znu.edu.ua/>, <https://is.gd/HqpmjW>) і оформлення документів (docflow.znu.edu.ua, <https://is.gd/7Gl8SI>). Інформація дублюється в соцмережах. До освітнього процесу долучаються професіонали-практики (<https://is.gd/cAZjx5>, <https://is.gd/6X2cDs>)), читає лекції завідувач сектору мисливського господарства Запорізького ОУЛІМГ Лугінін М. С. ЗВО створює спільні проекти, НПП співпрацюють із здобувачами для створення наукового продукту: електронний квиток мисливця. ЗНУ приймає участь у соціальних проєктах (проєкт Україна-Норвегія - для адаптації військовослужбовців (<https://is.gd/vizH8h>)). Суттєву роль у розвитку освітнього процесу відіграє Студрада. Здобувачі задоволені якістю освіти на ОП. Освітня та науково-виробнича практики ОП матеріально та технічно забезпечуються ЗНУ. Викладачі та здобувачі поєднують наукову та виробничу діяльності (<https://is.gd/Qv4nPh>).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін із даного критерію не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічні та фінансові та ресурси; доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів; безпека освітнього середовища; організаційна, освітня, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів з боку ЗНУ; умови реалізації права на освіту осіб з особливими потребами є чіткими, зрозумілими та доступними для учасників освітнього процесу; політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ відповідають потребам колективу. Залучення до освітнього процесу професіоналів-практиків, створення з ними спільних проєктів, співпраця НПП із здобувачами у створенні наукового продукту, вагома соціальна роль студради формують позитивне відношення у здобувачів до ЗНУ. ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» має повну відповідність та іновацийність Критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЗНУ дотримується процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» у відповідності до системи забезпечення якості вищої освіти (<https://is.gd/xMAqIg>): Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ЗНУ – <https://is.gd/r356n9>, Рішення Вченої ради Запорізького національного університету від 29 жовтня 2019 р. «Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті» – <https://is.gd/qTBrFB>, Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) – <https://is.gd/d61bip>. Контролем якості освітнього процесу та ОП займається Відділ моніторингу якості освіти і ліцензування – Положення про відділ моніторингу якості освіти і ліцензування, <https://is.gd/6YiIrA>. Відділ моніторингу якості освіти і ліцензування створений наказом ректора університету у 2007 році з метою забезпечення реалізації державної політики з питань моніторингу якості освіти, ліцензування та акредитації, який підпорядковується проректору з науково-педагогічної роботи (<https://is.gd/LzYNcO>). ЗНУ долучився до проєкту QUAERE «Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на основі ENQA стандартів та рекомендацій», який проводився 7 вересня 2018 р. у приміщенні Міністерства освіти і науки України відбувалося підсумкове засідання в рамках проєкту QUAERE «Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на основі ENQA стандартів та рекомендацій», що фінансується ЄС в рамках програми Erasmus+ (<https://is.gd/OI41x9>). ЗНУ долучається і до інших заходів щодо поліпшення освітнього процесу (<https://is.gd/YNzc9R>, <https://is.gd/onBZxb>). Навіть в умовах карантину ЗНУ проводить моніторинг якості організації освітнього процесу: (Розпорядження ректора «Про моніторинг якості організації освітнього процесу під час карантину» (<https://is.gd/Rsyn44>, <https://is.gd/5IuQy>)). Періодичний перегляд ОП здійснюється висококваліфікованим академічним персоналом (проєктною групою ОП), професіоналами-практиками, роботодавцями та випускниками й оновлюється щороку згідно змін у законодавстві та наданих пропозицій стейкхолдерів (<https://is.gd/4eNATM>). При спілкуванні з гарантом ОП, здобувачами, НПП, іншими стейкхолдерами ЕГ виявила, що ЗНУ дотримується процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми (відгуки стейкхолдерів (<https://is.gd/clQf1D>), засідання проєктної групи ОП «Мисливське

господарство та рослинні ресурси» (<https://is.gd/q5Kbkv>). Проєкт ОП офіційно оприлюднюється на сайті ЗНУ (<https://is.gd/NKNyTB>, <https://is.gd/LqpC51>), після чого усі охочі можуть долучитися до доопрацювання, після чого Вчена рада ЗНУ затверджує ОП з урахуванням рекомендацій і пропозицій стейкхолдерів. ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» оприлюднена на офіційному сайті університету (<https://cutt.ly/hONnyqH>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

На зустрічах із стейкхолдерами, ЕГ дійшла висновку, що здобувачі приймають участь у періодичному перегляді ОП (через «Скриньку довіри», спілкуванні з НПП, кураторами груп, завідувачем кафедри, деканом факультету, ректором ЗНУ, так і через Студентську раду ЗНУ (Студрада запустила інформаційний проєкт: «ЗНУ – абітурієнту» - <https://is.gd/bNxprD>, Представники студактиву та ректорату обговорили механізми вдосконалення роботи – <https://is.gd/MNW6h5>, Михайло Винницький: «Студенти мають стати повноправними учасниками освітнього процесу» - <https://is.gd/lyRaS4> та інші заходи). Здобувачі долучаються до покращення ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» та освітнього процесу ЗНУ також через їх анкетування та аналізу анкет (<https://is.gd/dEWHiH>). На зустрічах із адміністрацією та НПП, здобувачі та їх представники регулярно обговорюють свої потреби, інтереси та інші питання освітнього процесу.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ЗНУ роботодавці долучаються до періодичного перегляду ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» та інших процедурах забезпечення її якості. Представники роботодавців, що залучені до здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості: Селюк В.І. начальник Запорізького обласного управління лісового та мисливського господарства; Деревинський О.М. генеральний директор КСП «Запоріжзеленгосп» Запорізької обласної ради; Ведмедева К.В. заступник директора з наукової роботи Інституту олійних культур НААН України; Катиш С.В. директор ТОВ «НВП Укрмисливрибпрект»; Новицький В.П. Голова науково-технічної ради Всеукраїнської асоціації мисливців та користувачів мисливських угідь; Шелепило А.В. головний спеціаліст відділу моніторингу та охорони державного мисливського фонду Управління мисливського господарства Держлісагентства України, Охрименко Світлана заступниця генерального директора Національного заповідника Хортиця; Бугло Д.О. заступник начальника відділу організації охорони і захисту лісу, мисливського господарства та охорони праці Харківського обласного управління лісового та мисливського господарства; Яловий І.О. директор ДП «Петриківське лісове господарство» Дніпропетровської області; Авраменко Н. методист Еколого натуралістичний центр учнівської молоді Запорізької обласної ради. ЕГ надані відгуки роботодавців щодо ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси», які надали пропозиції щодо поліпшення освітнього процесу з даної ОП. У раді роботодавців біологічного факультету підтверджено їх участь у процесі періодичного перегляду ОП (<http://sites.znu.edu.ua/bio/4527.ukr.html>) (<https://cutt.ly/EONhzap>). Треба зазначити, що необхідно залучати більшу кількість стейкхолдерів (і з різних напрямів діяльності в мисливському, садово-парковому та лісовому господарстві і природно-заповідних об'єктів) для розгляду та оптимізації ОП. Як підсумок треба зазначити про безпосередню участь роботодавців у процесі періодичного перегляду освітньої програми та інших процедурах забезпечення її якості.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

З 2016 р. у вузі діє інформаційна регіональна інтернет-платформа професійного успіху «Смарт-уп», яка організована на безкоштовних засадах. Тут здобувачі розміщують власний професійний профайл та пробують працевлаштуватися або отримати шанс побувати на стажуванні у кращих роботодавців запорізького регіону. Платформа «Смарт-уп» зосереджується виключно на молодих фахівцях і на реальних потребах роботодавців та заснована на технології процесу взаємодії двох зацікавлених сторін, передбачаючи розміщення «працюючих» профайлів випускників навчальних закладів і реальної наявності вакансій (<https://is.gd/gvNrKZ>). У ЗНУ з 2015 року запроваджено програму комплексного супроводу кар'єрного розвитку студента, яка ведеться на базі відділу доуніверситетської підготовки, профорієнтації та працевлаштування. Початковим етапом для створення цієї програми є анкетування та психологічна діагностика студентів випускних курсів усіх факультетів вузу. Головною метою цієї програми є допомога випускникам ЗВО на етапі працевлаштування та сприяння побудові кар'єри. Здійснення цього завдання передбачає цілий комплекс заходів: проведення психологічної діагностики, дослідження профілю студента і створення банку психодіагностичних методик, проведення тренінгової роботи, а також створення ресурсно-методичного забезпечення професійно-орієнтованого розвитку. Робота із впровадження новітнього підходу до підготовки випускників ЗВО перебуває на початковій стадії розробки. Із іншого боку, фахівцями відділу буде проводитися моніторинг потреб і запитів щодо фахових якостей працівників з боку роботодавців, і така двобічна взаємодія триватиме постійно. Кінцевою метою такої роботи є створення умов для якісної підготовки молодого фахівця, який буде прагнути особистісного та фахового розвитку, матиме навички активного пошуку роботи і вміння презентувати себе належним чином, аби завжди бути затребуваним на ринку праці (<https://is.gd/VD2DEP>). Створена Асоціація випускників ЗНУ (<https://is.gd/Pu5To8>). В Асоціації випускників

ЗНУ сьогодні представлені викладачі, теперішні та потенційні роботодавці. Здійснюються заходи щодо добровільного залучення випускників до участі в реалізації ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси».

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Суттєвих недоліків під час акредитації ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» не було виявлено. ЗНУ своєчасно реагує на пропозиції та рекомендації щодо поліпшення освітнього середовища та реалізації ОП, що пропонуються стейкхолдерами, що підтвердили фокус-групи під час відеозустрічей (зустріч із роботодавцями, адміністративним персоналом та відкрита зустріч). Для університету одним із пріоритетних завдань є вдосконалення та модернізація існуючих заходів, процедур і механізмів цілісної системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Зокрема, Вченою радою університету 25 вересня 2018 р. було ухвалено відповідні рішення, пов'язані із запровадженням оцінювання здобувачами якості викладання навчальних дисциплін, впровадженням рейтингів кафедр і науково-педагогічних працівників університету, проведенням соціологічних досліджень щодо якості освітнього процесу, створенням репозиторію кваліфікаційних робіт здобувачів ВО, вдосконалення системи перегляду та оновлення освітніх програм, модернізацією інформаційних систем управління університетом, затвердженням, за погодженням зі студентським самоврядуванням, Кодексу академічної доброчесності. Під час інших засідань учасники ЗНУ розглянули та обговорили зміни та доповнення до нормативних документів: Порядку реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін, Порядку призначення і виплати академічних стипендій, Положення про Екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти, Положення про порядок розрахунку та розподілу навчального навантаження й перелік основних видів методичної, наукової, організаційної роботи науково-педагогічних працівників і Положення про порядок замовлення, виготовлення, видачі та обліку документів про освіту державного зразка та додатку до них у ЗНУ, врахування участі студентів у програмах стажування і академічних обмінах, науково-громадській і іншій діяльності (<https://is.gd/OI41x9>, <https://is.gd/mquqRY>). Під час реалізації цих і інших елементів для колективу університету важливою є гармонізація власного досвіду з кращими європейськими практиками та розбудовою системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти ЗНУ приймає участь та є організатором міжнародних і всеукраїнських заходів щодо формування якості освіти (<https://is.gd/OI41x9>, <https://is.gd/MGXSJN>, <https://is.gd/eOl82L>, <https://is.gd/mquqRY>), виступає базою для навчання експертів із акредитації (<https://is.gd/xtTEh5>) і формують «дорожні карти» якості освіти. На офіційному сайті ЗНУ завчасно подається проєкт ОП для громадського обговорення (<https://cutt.ly/DOGnean>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація програми ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» проводиться вперше. У 1989 році на біологічному факультеті ЗНУ у рамках спеціальності Біологія було започатковано спеціалізацію Мисливствознавство. У зв'язку зі змінами нормативної бази здійснення освітнього процесу у 2013 році було проведено ліцензування діяльності з надання освітньої послуги у сфері вищої освіти при підготовці фахівців спеціальності 8.09010302 «Мисливське господарство» галузі знань 0901 «Сільське господарство і лісництво», ОКР магістр. Науково-педагогічними працівниками кафедри і факультету розроблено тимчасовий стандарт вищої освіти (освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра, освітньо-професійна програма підготовки магістра, засоби діагностики якості вищої освіти магістра). У 2015 р. відбулася акредитація спеціальності 8.09010302 «Мисливське господарство» (205 Лісове господарство) галузі знань 0901 «Сільське господарство і лісництво» (20 Аграрні науки та продовольство) освітнього ступеня «магістр», А у 2020 р. дана ОП Акредитовано рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 24 (41) від 15 грудня 2020 р.) У 2017 р. відбулася акредитація спеціальності 205 «Лісове господарство» освітнього ступеня «бакалавр» (Сертифікат про акредитацію Серія НД № 0895345 відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 23.10.2017 р. Термін дії сертифіката до 1 липня 2021 р.). Проводиться розширення інформаційного наповнення сайтів кафедри генетики та рослинних ресурсів та кафедри біології лісу, мисливствознавства та іхтіології і біологічного факультету щодо представлення інформації про освітні програми, навчання і викладання за ними. Це підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти, НПП, які забезпечують освітній процес за ОП і гаранта ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ЗНУ сформована культура якості академічної спільноти, яка сприяє розвитку ОП: Кодекс академічної доброчесності – <https://is.gd/BWBwPo>, Положення по систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти – <https://is.gd/r356n9>, Положення про організацію освітнього процесу - <https://is.gd/gllVMp>. У ЗВО організовуються вебінари «Інтернет і онлайн-етикет», «Кіберзлочинність - як не стати жертвою», «Захист дітей в інтернеті від сексуальних ризиків», які також формують культуру якості ОП (<https://is.gd/AeK6MP>). Підтверджується залученням усіх учасників освітнього процесу до формування ОП. Адміністрація ЗВО, усі підрозділи, гарант та НПП розвивають ОП та готові до її удосконалення. Здобутки та досягнення ЗНУ відзначені на міжнародних виставках.

Органи студентського самоврядування беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, призначення стипендій, організації дозвілля, заходів оздоровлення, побуту та харчування на усіх рівнях забезпечення якості ВО беруть участь органи студентського самоврядування, які є членами Вченої ради та Ради із забезпечення якості ВО. ЗНУ широко застосовує антиплагіатну програму «Unicheck». Здобувачі ВО ознайомлені з правилами академічної доброчесності, що підтвердили на фокус-групи (Відеозістрічі, 18.01.2021).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Процедура внутрішнього забезпечення якості освітньої програми є відкритою та прозорою, що сприяє формуванню корпоративної культури якості освітнього середовища ЗНУ. Усі стейкхолдери освітнього процесу беруть участь у його покращенні як партнери, що забезпечує постійний розвиток освітньої програми. У межах ЗНУ є сформована культура внутрішнього забезпечення якості освітньої програми. Навіть у складних та стресових умовах ЗНУ забезпечує культуру якості освітнього процесу. На сайті ЗНУ відображаються всі документи, що стосуються якості освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

На веб-сайті ЗНУ та блозі кафедри не висвітлюються результати анкетування стосовно поліпшення ОП, що акредитується. Рекомендується: - відображати в відкритому доступі з можливістю їх обговорення на форумі результати внутрішнього забезпечення якості освітньої програми, на кожному її етапі формування (що передбачено за іншими форумами (http://sites.znu.edu.ua/forum.php?site_id=20) для збільшення кількості респондентів, які будуть приймати участь у покращенні ОП, а не лише запрошених або ж залучених стейкхолдерів, в тому числі інші ЗВО, науково-дослідні установи, представники іноземних компаній та громадські організації; - висвітлювати таблицю результатів пропозицій і покращення ОП після проходження анкетування стейкхолдерів за ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на сильні сторони ОП та рекомендації надані ЕГ щодо вдосконалення ОП у контексті Критерію 8, активну позицію ЗНУ та стейкхолдерів щодо подальшої співпраці у напрямку вдосконалення ОП і рекомендацій щодо підкритерію 8.5, експертна група зробила висновок, що оцінка за даним критерієм відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюється документами («Нормативно-правові документи» (<https://www.znu.edu.ua/3641.ukr.html>) і «Освітні програми» Біологічного факультету ЗНУ (<https://is.gd/KUBJev>)), Статут Запорізького національного університету (<https://is.gd/H2LEs2>), Стратегія розвитку Запорізького національного університету на 2018-2022 рр (<https://is.gd/L8wAj4>), Стратегія інтернаціоналізації Запорізького національного університету (<https://is.gd/ssC5l4>), Колективний договір на 2017 - 2022 роки (<https://is.gd/A9gMOK>), Зміни та доповнення до Колективного договору (<https://is.gd/3Y1JAn>, <https://is.gd/ezXPnl>, <https://is.gd/dHJo05>, <https://is.gd/SD8ILI>), Правила внутрішнього розпорядку ЗНУ (<https://is.gd/Bc4VRO>), Положення про Наглядову раду Запорізького національного університету (<https://is.gd/DXqCkQ>), План основних заходів Запорізького національного університету на 2020-2021 навчальний рік (<https://is.gd/sn4WeV>), Наказ ректора "Про використання державної мови в Запорізькому національному університеті" (<https://is.gd/KZAsNS>), Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладення з ними контрактів (трудових договорів) (<https://is.gd/BkrzrR>), Критерії рейтингового оцінювання науково-педагогічних працівників Запорізького національного університету (<https://is.gd/p5QWDz>), Порядок формування рейтингу успішності студентів ЗНУ для призначення академічних стипендій (<https://is.gd/rLpw35>), Положення про організацію освітнього процесу у ЗНУ (<https://is.gd/9llVMp>), Положення по системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ЗНУ (<https://is.gd/r356n9>), Кодекс академічної доброчесності (<https://is.gd/BWBwPo>), Порядок

реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у ЗНУ (<https://is.gd/8PzeNI>), Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ (<https://is.gd/VYzb1Y>), Положення про розроблення та оформлення освітньої програми ЗНУ (<https://is.gd/AneL9Q>), ОП першого рівня вищої освіти (бакалавр) «Мисливське господарство та рослинні ресурси», навчальний план, вибіркові дисципліни (<https://www.znu.edu.ua/ukr/pk/4362/bakalavr/12401>) і інші. Новини, події, документи та життя ЗВО аноншуються та дублюються у соціальних мережах: <https://www.facebook.com/culture.znu/>, <https://www.facebook.com/biofacultyznu>, <https://www.facebook.com/srznu/>, <https://www.instagram.com/znu.official/?hl=ru>, <https://t.me/biofacultyznu>. Нормативно-правові документи ЗНУ є публічними, доступними та розміщені на сайті ЗВО у відкритому доступі. Усі документи розподілені за напрямками використання та розміщені у повному обсязі.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» першого рівня вищої освіти (бакалавр) за спеціальністю 205 «Лісове господарство» наведено на сайті ЗНУ (<https://cutt.ly/gOGnHfw>). Також на веб-сторінці в ЗНУ, у розділі «Громадське обговорення» можливо ознайомитися й з іншими проектами ОП ЗНУ та проектами нормативних документів (<https://cutt.ly/yOGnBmg>) для внесення пропозицій. Для громадського обговорення оприлюднюються проекти ОП та зміни до них на офіційному сайті не пізніше як за 1 місяць до їхнього розгляду. Дану інформацію підтвердили всі фокус-групи залучені до акредитації ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

За посиланням (<https://cutt.ly/KOGmram>) можна ознайомитися із ОП та іншою інформацією щодо ОП (переліком компонент освітньо-професійної програми, навчальним планом підготовки бакалаврів і силабусами дисциплін (<https://cutt.ly/hOGmiSo>, <https://cutt.ly/UOGmsML>), вибірових дисциплін (<https://cutt.ly/vOGmkwA>), розкладу занять (<https://cutt.ly/ROGmxlY>). На кожному етапі провадження освітнього процесу з ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» пропонується надавати пропозиції щодо вдосконалення змісту освітньої програми та надсилати їх на e-mail: vnr@znu.edu.ua. У розділі «Біологічний факультет» (<https://cutt.ly/oOGmQbY>) можливо ознайомитися з освітнім процесом в цілому по факультету та, безпосередньо, з ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси». Щодо наукової, міжнародної діяльності та студентського життя на Біологічному факультеті ЗНУ додатково можна ознайомитися на його сайті - <http://sites.znu.edu.ua/bio/>, де також дублюється інформація щодо освітнього процесу (наприклад, <https://cutt.ly/YOGmY64>, <https://cutt.ly/vOGmPZc>). У ЗВО існує практика залучати Європейських експертів до поліпшення та моніторингу ОП ЗНУ (наприклад, експертів DESTIN, <https://is.gd/mvbVaK>). Інформацію розміщену на веб-сайтах ЗНУ підтвердили всі групи стейкхолдерів. Документація ЗНУ знаходиться у вільному доступі та є публічною.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На веб-сторінці ЗНУ розміщені нормативні документи у відкритому доступі для ознайомлення з ними всіх бажаючих. Також ЗВО вчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті проекти ОП із метою отримання пропозицій зацікавлених сторін. Проводиться моніторинг законодавчої бази та розробка внутрішніх нормативних документів. Новини, події, документи та життя ЗВО аноншуються та дублюються не тільки на офіційних сторінках, але й у соціальних мережах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ слабких сторін щодо критерію 9 в ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» та в цілому в ЗНУ не виявлено. Рекомендовано розширити співпрацю зі стейкхолдерами з розробки нормативних документів ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси», для отримання зріпцевого характеру провадження освітнього процесу з ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Усі документи, що складають публічність і прозорість ЗНУ розроблені у відповідності до вимог та забезпечують високу якість освітнього процесу. ОП «Мисливське господарство та рослинні ресурси» має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за всіма підкритеріями. Виходячи з розгляду документів, сайтів, онлайн зустрічей із стейкхолдерами та іншої інформації, експертна група дійшла висновку щодо достатньої відповідності ОП Критерію 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шукель Ігор Володимирович

Члени експертної групи

Коляджин Ігор Федорович

Лаврентьєва Софія Олександрівна